

Inatsisartuts Finans- og Skatteudvalg
Imaneq 2
3900 Nuuk

Brevdato: 17-10-2024
Sagsnr. 2024 - 980
Akt id. 24582398

Svar på udvalgets spørgsmål vedrørende forslag til finansloven for 2025

Den 18. september 2024 fremsendte udvalget en samrådsindkaldelse vedrørende ovenstående. Samrådet blev imidlertid aflyst. Finans- og Skatteudvalgets sekretariat har ved mail af 17. oktober 2024 efterfølgende meddelt Departementet for Finanser og Skatter, at udvalget gerne vil have de tidligere fremsendte samrådsspørgsmål besvaret skriftligt. Det sker med denne skrivelse.

P. O. Box 1037
3900 Nuuk
Tel. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 50
E-mail: oed@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Opfølgning på Holdbarheds- og vækstplan II (HVP2).

1. Den overordnede økonomiske situation

Naalakkersuisut oplyser på side 135 i forslag til finansloven for 2025 nederst:

"På trods af den positive højkonjunktur med høj beskæftigelse, lav ledighed og minimal inflation, medfører den økonomiske situation også udfordringer."

1.1 Hvilke forklaringer kan Naalakkersuisut komme med i forhold til den minimale inflation, når der samtidigt er høj økonomisk aktivitet og fuld beskæftigelse?

SVAR:

Inflationen kan bl.a. betragtes ud fra udviklingen i forbrugerpriserne, som afspejler den gennemsnitlige stigning i priserne på bl.a. transport, fødevarer, husleje, varme og el, som indgår i familiernes forbrug. Forbrugerpriserne steg i 2023 med 2,2 pct., hvilket var lidt mindre end Økonomisk Råds skøn fra januar 2024 på knap 3 pct.

Inflationen i Grønland er i høj grad afhængig af den internationale udvikling, idet privatforbruget indeholder en betydelig importandel. Da Grønland importerer en stor del af sine varer og tjenester, bliver prisændringer på verdensmarkedet hurtigt afspejlet i den lokale inflation. De positive internationale tendenser med en lavere stigning i importpriser samt faldende renter forventes at bidrage til et lavere inflationspres i Grønland i de kommende år. Dette understreger Grønlands afhængighed af globale økonomiske forhold, og at eksterne faktorer spiller en stor rolle for den økonomiske udvikling.

1.2 Er det Naalakkersuisuts vurdering, at den lave inflation fortsat vil være gældende i fremtiden trods udsigten til fortsat positiv højkonjunktur med høj beskæftigelse samt stigende priser på byggeri?

SVAR:

I henhold til den seneste rapport fra Økonomisk Råd forventes inflationen at blive på 2,2 pct. i 2024 og stige lidt i 2025 til 3 pct.

Økonomisk Råd begrundet denne stigning med primært to ting. For det første at prisstigningerne på olieprodukter i 2024 var mindre, end hvad man kunne forvente ud fra udviklingen på verdensmarkedet, hvilket kan betyde, at der kan komme flere prisstigninger i fremtiden. For det andet, at det betydelige vedligeholdelsesefterslæb i bl.a. lejeboliger og energianlæg over de kommende år kan medføre stigende forbrugerpriser.

1.3 Er det Naalakkersuisutts vurdering, at denne minimale inflation er noget, som forbrugerne også kan mærke i forhold til indkøb af dagligvarer?

SVAR:

Det er Naalakkersuisutts vurdering, at inflationen påvirker forskellige grupper forskelligt, og for lavindkomstfamilier kan selv mindre prisstigninger have stor betydning, da en større andel af deres indkomst går til nødvendige varer og tjenester. Derfor er overvågning af inflationen vigtig, da den ikke blot påvirker de samlede økonomiske indikatorer, men også den daglige økonomi for almindelige husholdninger.

Derfor udviser Naalakkersuisut også særlig opmærksomhed på udviklingen i reallønnen for lønmodtagerne. Realløn beskriver lønnen justeret for inflation. Reallønnen er således en indikator for den købekraft, som en lønmodtager har, når man tager højde for prisændringer på varer og tjenester. Hvis lønnen stiger, men priserne stiger mere, vil reallønnen falde, da pengene har mindre værdi i forhold til, hvad de kan købe. Omvendt, hvis lønnen stiger mere end priserne, vil reallønnen øges, og lønmodtageren kan købe mere for sin løn. Udviklingen i reallønnen har i en lang årrække været stigende.

Naalakkersuisut lægger i overenskomstforhandlingerne med fagforeningerne på det offentlige område således vægt på, at reallønnen mindst fastholdes for lønmodtagerne. Samlet betyder det, at de fleste almindelige lønmodtageres købekraft fastholdes eller forøges.

- 2. Fiskeriet udgør fortsat landets primære private erhverv i forhold til beskæftigelse, værdiskabelse og eksport. Naalakkersuisut skriver, at den oplevede vækst i økonomien på omkring 2% både i 2022 og 2023 primært var drevet af betydelige fangstmængder solgt til høje priser i fiskerisektoren. Samtidig fremgår det desuden af tabel 4, oversigt over skatter og afgifter, at Naalakkersuisut regner med et fald i ressourcerenteafgifterne på ca. 64 mio. kr. fra R 2023 til FFL 2025. Det fremgår af tal fra Grønlands statistik fra juli 2024 om eksport af fiskeprodukter, at eksportværdien i perioden januar-juli samme år var på 2.712 mio. kr., og at der er tale om et fald på 107 mio. kr. i forhold til samme periode året før, svarende til et fald på 3,8 pct. Naalakkersuisut skriver endvidere, at den nyligt vedtagne fiskerilov, som blev godkendt den 16. maj 2024, indebærer en række reformtiltag i fiskeriet med henblik på at sikre en bæredygtig og langsigtet positiv udvikling for fiskerierhvervet til gavn for samfundet.**

2.1 Hvilke reformtiltag inden for fiskeriet tænker Naalakkersuisut på, og hvad forventer Naalakkersuisut af disse reformtiltag?

SVAR:

Naalakkersuisut ønsker først og fremmest at fremhæve tiltagene i den nye fiskerilov og udmøntning af Holdbarheds- og Vækstplan 2.

Helt overordnet er formålet med fiskeriloven at skabe stabile rammer for bæredygtig udvikling af fiskeriet. Dette sikres blandt andet gennem krav om forvaltningsplaner. Departementet for Fiskeri og Fangst er aktuelt i gang med at udarbejde forvaltningsplaner for alle kommercielle fiskerier. Det forventes, at der pr. 1. januar 2027 er forvaltningsplaner for alle væsentlige fiskerier.

Det overordnede formål sikres derudover ved at give fiskerne ejerskab over kvoteandele via indførsel af individuelt omsættelige kvoter (IOK) i det havgående fiskeri efter hellefisk og indenfor krabbefiskeriet samt indførslen af frivilligt IOK i fiskeriet efter hellefisk i område 47. Jo flere fiskere der overgår til IOK i område 47, jo større positive økonomiske konsekvenser forventes for både fiskerne og samfundet.

Allerede pr. 1. januar 2024 blev 100 % landingspligten på en del af de havgående kvoter ophævet, så der nu kun er 25 % landingspligt for det havgående fiskeri efter hellefisk ved Vestgrønland. Dette medfører en økonomisk forbedring såvel for selskaber, fiskerne og det offentlige. Derudover kan dette tiltag bidrage til at frigøre arbejdskraft, der kan skabe værdi andre steder i landet.

Derudover forventes indførelsen af muligheden for at producere op til 70 % af optaget af rejer ombord på fartøjerne for det tidligere kystnære segment at kunne medføre en stigning i overskuddet for selskaberne, løn til fiskerne og de offentlige finanser i form af skatter og ressourcerenteafgifter. Dette tiltag kan ligesom ovenstående bidrage til at frigøre arbejdskraft, der kan skabe værdi andre steder i økonomien.

Derudover henvises til de almindelige bemærkninger til forslag til fiskeriloven, hvor de økonomiske konsekvenser af de enkelte tiltag er beskrevet og kvantificeret.

3. Naalakkersuisuts mål og principper for den økonomiske politik

3.1 Hvilken betydning vil 400 mio. kr. til Nuna Green have for landskassens beholdning?

SVAR:

Kapitalindsuddet i NunaGreen vil reducere landskassens likviditet med 400 mio. kr. og tilsvarende øge likviditeten hos NunaGreen med 400 mio. kr.

Som det fremgår af den seneste budgetopfølgning, som udvalget også har modtaget, udgjorde Landskassens kortsigtede likviditetsadgang ultimo juni

2024 lige under 1,3 mia. kr. Indskuddet i NunaGreen vil derfor ikke medføre problemer i forhold til landskassens beholdning.

3.1. Naalakkersuisut skriver, at det i loven er fastsat, at ekstraordinære indtægter indgår i Fonden for Langsigtede Investeringer. Udvalget ønsker at få oplyst, hvor store midler, der er opsparet i denne fond.

SVAR:

Naalakkersuisut skal indledningsvis henvise til note 18 til Landskassens Regnskab for 2023, hvor saldo og bevægelser for fonden for langsigtede investeringer er specificeret.

Det fremgår her, at fondens beholdning pr. ultimo 2023 udgjorde 196 mio. kr. Siden er der tilgået fonden midler i form af afregnede bruttoskatter, hvorfor indestående pr den 17. oktober 2024 er 234.529.186 kr.

Disse midler vil i henhold til lovgivningen alene kunne anvendes til investeringer, som udviser en positiv samfundsøkonomisk effekt. Det forventes, at fondens midler vil kunne blive bragt i anvendelse som delvis finansiering af Inatsisartuts tidligere beslutninger om at opføre vandkraft i Aasiaat/Qasigiannguut og Nuuk.

3.2. Naalakkersuisut skriver budget- og regnskabsloven også understøtter selvstyrets aftaler med EU; de såkaldte PFM-aftaler. Udvalget ønsker en uddybning heraf.

SVAR:

PFM står for "*Public Finance Management*," hvilket på dansk betyder "Offentlig Økonomistyring".

Selvstyrets partnerskabsaftale med Europa Kommissionen omfatter budgetstøtte på alt 1.679 mio. kr. for perioden 2021-2027. I denne periode indgår Selvstyret løbende finansieringsaftaler med Europa Kommissionen, som muliggør udbetalingen af budgetstøtten. Disse aftaler indeholder dog også krav. Et særligt krav er, at Grønland via indgåelse af PFM-aftaler fremmer sin økonomistyringskapacitet og udviser en tilfredsstillende fremdrift i denne henseende.

Formålet med PFM-aftalerne og Budget- og regnskabsloven er derfor i vidt omfang sammenfaldende; nemlig at sikre en forsvarlig og holdbar offentlig økonomi.

3.3. Hvad er status for den EU-aftale, der omhandler den grønne og digitale omstilling?

SVAR:

Europa Kommissionen har for nylig fremsendt en elektronisk underskrevet udgave af finansieringsaftalen for Grøn Vækst. Vedtagelsen af finansieringsaftalen muliggør udbetalingen af budgetstøttemidler til Selvstyret, dog under forudsætning af, at udbetalingskravene er opfyldt. Selvstyret

forventer at modtage Grøn Vækst midlerne i 2024, men forsinkede betalinger har hidtil ikke været usædvanlige, da midlerne typisk overføres med et års forskydning på grund af den omfattende sagsbehandling af store transaktioner i EU-systemet.

Makroøkonomiske forventninger og de offentlige finanser

4. Gældsudviklingen i selvstyrets A/S'er og kommunernes A/S'er

4.1 I forhold til oplysningerne i tabel 8 under de almindelige bemærkninger ønsker udvalget at få oplyst, hvordan det ser ud med midlerne i Anlægs- og Renoveringsfonden?

SVAR:

Naalakkersuisut skal indledningsvis henvise til note 17 til Landskassens Regnskab for 2023, hvor saldoen for fonden er specificeret.

Det fremgår her, at fondens beholdning pr. ultimo 2023 udgjorde 802 mio. kr. Fondens midler er dermed reduceret med 135 mio. kr. i løbet af 2023.

For nærmere oplysninger om forbrug af midler fra fonden på enkelte projekter henvises til den særskilte redegørelse om Anlægs- og Renoveringsfonden, der indgår som et bilag til Landskassens regnskab.

Mere overordnet kan det oplyses, at fonden styres efter et to-delt bevillingsprincip, der blev implementeret i 2014/2015. På daværende tidspunkt var der flere puljemidler tilknyttet hvert ressortområde, som løbende blev benyttet til udmøntning til specifikke projekter – både til projektering samt fysisk opførelse. De fleste af disse puljer er afviklet i forbindelse med tillægsbevillingssager de forgangne år, og de sidste forventes afviklet i forbindelse med tillægsbevillingssager inden årsskiftet i år. Herefter vil alene bestå puljer med midler til udmøntning af tilskud til kommunerne, f.eks. projekt nr. 44.048 Pulje til nyanlæg og renovering, under hovedkonto 83.30.12 Ældreinstitutioner.

Der er således løbende sket en ændring, således at ubenyttede midler henligger på hovedkonto 80.00.01 Omrokeringsreserve. Det kan hertil oplyses, at alle midler, der er afsat under denne hovedkonto, er prioriteret til udmøntning af specifikke projekter, der er undervejs.

4.2 Hvordan kan man sikre, at de penge der bare ligger der, anvendes til fremme af økonomien?

SVAR:

Det er allerede sikret. Det to-delte bevillingsprincip indebærer således, at der netop ikke ligger ubenyttede midler under flere forskellige hovedkonti. Se i øvrigt besvarelsen til spørgsmål 4.1.

4.3 Hvordan ser billedet ud for kommunernes økonomi nu og i fremtiden?

SVAR:

Dette er et meget vanskeligt spørgsmål at svare kort på.

Indledningsvis skal Naalakkersuisut henvise afsnittet om kommunernes økonomi i de almindelige bemærkninger til finanslovsforslaget samt særligt til tabel 8-10 i sammesteds, hvor der er vist opgørelser af de kommunale regnskabstal for 2023 og budgettal for 2024.

Kommunernes og selvstyrets økonomi er indbyrdes forbundne. For eksempel fastsætter selvstyret skatter og afgifter, lovgivning og tilskudsstrukturer, som påvirker kommunernes råderum. Hvis selvstyret oplever økonomisk pres, kan det resultere i pres på bloktilskuddet til kommunerne, hvilket kan reducere kommunerens mulighed for at opretholde serviceniveauet. Omvendt, hvis kommunerne står overfor økonomiske vanskeligheder, kan der opstå øget efterspørgsel på ekstra støtte fra selvstyret.

Derudover kan ændringer i den samlede økonomiske politik, såsom ændringer i skatter og afgifter eller reformer af den offentlige sektor, have vidtrækkende konsekvenser for både kommunernes og selvstyrets økonomi. En koordineret tilgang mellem selvstyret og kommunerne er derfor nødvendig for at håndtere fælles udfordringer.

Kommunerne finansieres primært gennem bloktilskud fra selvstyret og kommuneskatterne. Selvstyrets økonomiske situation har således stor indflydelse på de økonomiske rammer, kommunerne opererer indenfor. Aktuelt står kommunerne overfor betydelige økonomiske udfordringer på grund af (men ikke isoleret til) særligt den demografiske udvikling.

- **Flere ældre og færre erhvervsaktive:** Dette betyder, at færre skatteydere skal finansiere stadig flere modtagere af offentlige ydelser, hvilket kan betyde et behov for højere skatter eller reducerede offentlige ydelser. Både kommuner og selvstyre vil derfor blive nødt til at finde løsninger for at håndtere de ændrede behov og stigende udgiftspres, fx gennem digitalisering og effektivisering af arbejdsgange.
- **Øgede udgifter til sundheds- og ældresektoren:** Den demografiske udvikling vil føre til øgede udgifter på sundheds- og socialområdet. Dette gælder både i form af investeringer i sundhedsydelser og behovet for specialiseret pleje. Uden reformer vil disse udgifter kunne udgøre en stadig større del af både kommunernes og selvstyrets budgetter.
- **Arbejdskraftudfordringer:** En aldrende befolkning vil også resultere i færre hænder, bl.a. til at udføre opgaverne i både den offentlige og private sektor. Det øger behovet for at tiltrække og fastholde arbejdskraft, samt udnytte mulighederne for automatisering og effektivisering.
- **Forskelle mellem kommunerne:** De økonomiske udfordringer varierer på tværs af kommunerne. Nogle kommuner har højere skattegrundlag eller

flere ressourcer til rådighed, mens andre er præget af faldende befolkningstal og svagere økonomisk fundament. Selvstyrets bloktilskud og tilhørende udligningsordninger spiller en vigtig rolle i at udligne disse forskelle.

Fremtidige tiltag

For at håndtere disse udfordringer vil det være nødvendigt med en fælles indsats for at sikre en bæredygtig økonomi på tværs af kommunerne og selvstyret. Dette indebærer blandt andet at:

- Prioritere udgiftsområder med størst effektiviseringspotentiale.
- Udarbejde sektorvise analyser og sektorplaner for at identificere muligheder for at reducere omkostninger uden at forringe serviceniveauet.
- Tilpasse lovgivningen så den understøtter en mere effektiv og digitaliserbar offentlig sektor.
- Samarbejde tættere mellem kommunerne og selvstyret for at udjævne forskelle og sikre, at ressourcerne anvendes optimalt.

Disse opgaver vil skulle løses fortløbende i et samarbejde mellem selvstyret og kommunerne.

4.4 Der er 400 tilflyttere til Sermersooq Kommune. Hvilken betydning har denne tendens for økonomien, erhvervslivet og det offentlige?

SVAR:

Kommuneqarfik Sermersooq vokser som følge af flere faktorer. De seneste år har et betydeligt antal ikke-skandinaviske gæstearbejdere fundet arbejde i Nuuk. Dette er typisk personer, som finder arbejde i servicesektoren på åremålskontrakter koblet til en tidsbegrænset opholds- og arbejdstilladelse. Det er generelt betragtet en befolkningsgruppe, som arbejder hårdt, betaler skat, og som ikke belaster det sociale system nævneværdigt. Kommuneqarfik Sermersooq er dog samtidig også magnet for en del, socialt udfordrede tilflyttere fra hele landet.

- 1. Økonomisk betydning:** Gæstearbejderne, som ofte arbejder i servicesektoren på tidsbegrænsede kontrakter, bidrager positivt til økonomien ved at betale skat og tilføre arbejdsstyrken helt nødvendig arbejdskraft. Deres tilstedeværelse er med til at dække efterspørgslen på områder, hvor det kan være vanskeligt at finde lokale medarbejdere. Til gengæld kan socialt udfordrede tilflyttere lægge pres på de offentlige udgifter, fx i form af et behov for sociale ydelser eller boligbistand. Den samlede befolkningstilvækst øger generelt behovet for investeringer i infrastruktur som boliger, skoler og sundhedstilbud.
- 2. Betydning for erhvervslivet:** Tilstrømningen af arbejdskraft, især gæstearbejdere, styrker erhvervslivet ved at dække arbejdskraftbehov og bidrage til den lokale økonomiske aktivitet. Dette er særligt vigtigt i sektorer

som handel, turisme og service, hvor efterspørgslen kan variere betydeligt. Den øgede befolkningstilvækst skaber også nye markedsmuligheder for lokale virksomheder og kan tiltrække yderligere investeringer.

3. **Konsekvenser for det offentlige:** Stigende tilflytning til urbane områder understøtter grundlæggende en mere effektiv drift af den offentlige sektor og styrker dermed som udgangspunkt den offentlige sektors økonomi. Fx er det alt andet lige mere omkostningseffektivt at tilbyde sundhedsydelser, uddannelser, pasningsordninger, m.v. i områder med relativt højere befolkningstæthed. Stigende befolkningstæthed kan dog også rumme en udfordring, fx ift. at imødekommer behovet for boliger.

Konklusion: Tilflytningen til Kommuneqarfik Sermersooq rummer både fordele og udfordringer. Den styrker erhvervslivet og skatteindtægterne, effektiviserer driften af den offentlige sektor og øger det offentlige serviceniveau. Omvendt rummer det også udfordringer, særligt på ift. at efterspørgslen efter boliger kan overstige udbuddet.

For at håndtere udviklingen effektivt er det vigtigt at planlægge langsigtet og sikre en balanceret tilgang til investeringer i både erhvervsfremme og sociale foranstaltninger.

For god ordens skyld skal det understreges, at der kan være landspolitiske perspektiver i den interne migration i landet, særligt i form af udfordringer for sammenhængskraften i de lokalsamfund, hvorfra folk flytter. Dette forhold falder dog uden for dette spørgsmål.

4.5 I forhold til oplysningerne i tabel 9 side 150. Hvordan bliver dette forhold behandlet under PKG møderne?

SVAR:

Tabel 9 viser en opstilling af kommunernes budgettal for 2024 og regnskabstal for 2023. Det står således ikke klart, hvilket forhold udvalget har fokus på med spørgsmålet. Generelt drøftes kommunernes regnskaber og budgetter således ikke som særskilte punkter på PKG møderne. Budget- og regnskabstal indgår dog ofte som vigtige parametre i drøftelserne af de forskellige politiske emner, som optages på dagsordenen til møderne.

Generelt kan herudover bemærkes, at et eskalerende kommunalt udgiftstryk på socialområdet, herunder specielt i forhold til de betydelige omkostninger, som knytter sig til et stigende antal børn og unge, som er anbragt uden for hjemmet, er et problem, som i stigende grad udfordrer i flere kommuner. Heri ligger en økonomisk udfordring for de kommunale driftsbudgetter men samtidig også en markant udfordring på det rent menneskelige plan. Disse spørgsmål drøftes tilbageværende på PKG møderne, senest ved det netop afholdte møde i Nuuk, hvor problemstillingen blev italesat under overskriften; *Anbringelser af børn - en national katastrofe*.

Med hensyn til Reformspor 3. *Fremtidssikring af den offentlige sektor* har udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

5. Naalakkersuisut oplyser under ”Bedre økonomistyring i den offentlige sektor”, at der i 2023 vil påbegyndes en revision af selvstyrets budgetregulativ og vejledning i fremstilling af samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger. Udvalget ønsker en uddybning af dette, samt en status for den igangværende revision.

SVAR:

Arbejdet med revision af selvstyrets budgetregulativ har pågået i et stykke tid, og et udkast forventes at kunne sendes i intern høring i slutningen af indeværende år eller starten af næste år, hvorefter der forventes at ske en tilretning på baggrund af indkomne høringssvar. Budgetregulativet revideres ikke mindst på grund af vedtagelsen af en ny budget- og regnskabslov og bestemmelserne heri om blandt andet budgetstillingen, ligesom der i forhold til håndteringen af anlægsområdet vil skulle ske tilpasninger af budgetregulativet.

Tilsvarende er det forventningen, at der kan være behov for tilpasninger af ”*vejledning i fremstilling af samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger*”. Dette vil i givet fald resultere i justerede eller supplerende krav, der stilles til afrapportering af resultater, når der udføres samfundsøkonomiske analyser. Forberedelsen af revisionen af vejledningen har primært teknisk karakter og vil herunder også indeholde en kritisk gennemgang af nøgletal, der anvendes i vejledningen. En revideret vejledning forudsætter ligeledes en forudgående høring af et nyt udkast. En færdig vejledning kan realistisk set tidligst forventes at foreligge i løbet af 2025.

- 5.1 Med hensyn til Naalakkersuisuts ønske om bedre økonomistyring og effektivisering i det offentlige, ønsker udvalget at få oplyst, hvilket koordinerende arbejde er sket forud for fremsættelsen af Finanslovsforslaget for 2025 og de øvrige lovforslag, som Naalakkersuisut fremsætter ved EM 2025, samt reformarbejdet i Holdbarheds- og Vækstplan 2. Udvalget ønsker her bl.a. at få oplyst, hvordan dette stemmer overens med anvendelsen af de enkelte bevillinger mht. effektivitet og produktivitet, herunder om de faglige og økonomiske resultater opnås og i øvrigt svarer til de politiske ønsker og krav om anvendelsen og fordelingen af personaleressourcer stemmer overens med det servicebehov, som f.eks. de underliggende demografiske strukturer afføder.

SVAR:

Det koordinerende arbejde, som udvalget spørger ind til, ligger som en helt central del af Departementet for Finanser og Skatters løbende arbejde. Herunder har departementet ansvar for følgende, jf. den gældende ressortfordeling:

- Økonomisk politik, mål, principper og overordnede økonomiske indikatorer på samfundsudviklingen.
- Finanspolitik.

- Strukturpolitik og tværgående koordination af reformer i samarbejde med Formandens Departement til at sikre finanspolitisk holdbarhed.
- Gælds- og investeringspolitik, herunder gældsovervågning for den samlede offentlige sektor og håndtering af Selvstyrets lånoptagelse.
- Budgetstyring, herunder budgetlov, tværgående budgetkoordination, afrapportering af budgetopfølgning samt konjunkturpolitik og -vurdering.
- Budgetsamarbejde med kommunerne.
- Økonomisk koordination af sektorplaner.

Nævnte opgaver indebærer dels opsøgende opgaver og bistand i forhold til større reformtiltag på andre ressortområder, afgivelse af høringssvar, hvor blandt andet sammenhæng – eller eventuelle konflikter – i forhold til Holdbarheds- og Vækstplan 2 indgår som en væsentlig del af det, der påpeges, hvis der er behov herfor. I forberedelsen af et sådant høringssvar indgår imidlertid også betydningen af de politiske prioriteringer, der følger af mulige politiske aftaler, som måtte være indgået efter fremlæggelsen af Holdbarheds- og Vækstplan 2.

Hertil kommer blandt andet en løbende porteføljestyring i forhold til fremdriften på gennemførelsen af tiltag Holdbarheds- og Vækstplan 2 og effekter deraf, hvor formen herfor aktuelt er under videreudvikling.

I forhold til at sikre høj produktivitet og effektivitet i forhold til at udnytte bevillinger på et givent område påhviler dette grundlæggende den ressortansvarlige enhed. Departementet for Finanser og Skatter interesserer sig naturligvis herfor og har i forskellige sammenhæng selv gennemført udgiftsanalyser for at få belyst forbedringspotentialer, ligesom der er samarbejde med fagdepartementer om at få udarbejdet sådanne udgiftsanalyser. Senest er der lagt op til en udgiftsanalyse på anbringelsesområde, som ud over at belyse udgiftsudviklingen skal bidrage til fremlæggelse af forslag til dels at nedbringe udgifterne, dels at fremme brugen af mindre indgribende tiltag, hvor dette er fagligt forsvarligt.

Med hensyn til Reformspor 3. Reform af skattesystemet, velfærdsydelser bolig- og ældreområdet har udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

6. Inatsisartut vedtog ved EM 2023, at Naalakkersuisut skulle gennemføre en evaluering af virkningerne af den obligatoriske pensionsopsparing (EM2023/117). Udvalget ønsker at få oplyst, hvad status er på denne evaluering.

SVAR:

En meget omfattende evaluering er modtaget fra en ekstern konsulent. Den er oversat og afventer aktuelt politisk stillingtagen. Den forventes således afleveret til Inatsisartut under indeværende samling.

7. Mht. Skattereformen – herunder forhøjelse af beskæftigelsesfradraget. Naalakkersuisut viser ved tabel 11, hvordan skattereformen er fuldt finansieret. – hvordan er dette 'fuldt finansieret', når midlerne ud af Landskassen?

SVAR:

Alle udgifter Selvstyret afholder finansieres af landskassen. Med fuldt finansieret menes, at der er afsat midler til reformen samtidig med, at de lovfastsatte krav til budgetstillingen overholdes.

8. **Naalakkersuisut henviser i den forbindelse til landskassens overskud. Hvordan er landskassens overskud hidtil været anvendt?**

SVAR:

Landskasseregnskabernes overskud indgår som en del af landskassens almindelige likviditet. Beslutningen om anvendelsen af likviditeten sker principielt ved vedtagelsen af de årlige finans- og tillægsbevillingslove.

Dele af landskassens løbende overskud overføres i henhold til bestemmelserne i budget- og regnskabsloven til Fonden for langsigtede investeringer, hvorfor der henvises til besvarelsen om denne fond. Fondens midler har indtil nu bl.a. medvirket som et væsentligt finansieringsbidrag til udbygning af lufthavnsanlæg i Nuuk, Ilulissat og Qaqortoq.

9. **Naalakkersuisut foreslår en ny tekstanmærkning, der bemyndiger Naalakkersuisut til - for visse foreninger mv., som modtager tilskud fra landskassen - at dispensere fra den i lovgivningen anførte formelle dokumentationskrav om indlevering af regnskaber revideret af en statsautoriseret revisor, hvor dette i øvrigt anses som ubetænkeligt og proportionalt.**

- 9.1 **Udvalget ønsker Naalakkersuts uddybning af, hvad der skal forstås ved vendingen "visse foreninger mv." Udvalget ønsker en nærmere uddybning af vendingen "hvor dette i øvrigt anses som ubetænkeligt og proportionalt".**

SVAR:

Indledningsvist finder Naalakkersuisut det vigtigt at understrege, at intentionen bag den nye tekstanmærkning ikke er en generel dispensation for foreninger og sportslige og kulturelle organisationer m.v. til at undlade at dokumentere anvendelsen af et tilskud på behørig vis.

Med udtrykket "visse foreninger" er der alene søgt at indkredse ikke nærmere bestemte små foreninger eller organisationer, som har en relativt lille økonomisk størrelse. For sådanne foreninger eller organisationer kan det være uforholdsmæssigt omkostningsfuldt at kræve en revision af en statsautoriseret revisor.

I sådanne tilfælde kan der med hjemmel i tekstanmærkningen stilles mindre strenge krav til dokumentation, f.eks. til et regnskab der er udarbejdet eller gennemgået af en registreret revisor, almindelig anerkendt bogholder eller lignende, hvor dette i øvrigt måtte anses som sagligt.

Hvis noget vurderes som "ubetænkeligt og proportionalt", anses det for at være en fornuftig og passende handling uden unødvendige risici eller

overreaktioner. Med andre ord betyder det, at den anvendte løsning eller indsats skal være passende og afstemt i forhold til det, der ønskes opnået eller løst. Det handler om balance og rimelighed, så man undgår overdrevne eller utilstrækkelige krav og reaktioner.

- 9.2 Udvalget har den erfaring, at der fortsat er behov for at føre kontrol med, at landskassens bevillinger anvendes til det formål, som de er beregnet til. En bevilling er en bemyndigelse til Naalakkersuisoq til at handle efter nærmere fastsatte retningslinjer. Det påhviler den enkelte Naalakkersuisoq at følge op på anvendelsen af bevillingen og sikre, at bevillingen anvendes bedst muligt i overensstemmelse med bevillingsforudsætningerne. Udvalget ønsker Naalakkersuisuts kommentar hertil.**

SVAR:

Naalakkersuisut er enig med Finans- og Skatteudvalget i, at det påhviler den enkelte Naalakkersuisoq at følge op på anvendelsen af bevillingen og sikre, at bevillingen anvendes bedst muligt og i overensstemmelse med bevillingsforudsætningerne. Naalakkersuisut ser ikke tekstanmærkningen omtalt i besvarelsen af spørgsmål 9.1 som stridende mod denne forpligtelse.

- 9.3 Udvalget forstår, at Naalakkersuisut ønsker at dispensere visse foreninger - som modtagere af tilskud fra landskassen - fra de formelle dokumentationskrav om indlevering af regnskaber revideret af en statsautoriseret revisor. Skal dette ønske fra Naalakkersuisut forstås sådan, at Naalakkersuisut kun udviser tillid til visse foreninger? I så fald ønsker udvalget at få oplyst, hvilke foreninger der vil være tale om.**

SVAR:

Helt generelt har Naalakkersuisut tillid til vores foreninger, sportslige og kulturelle organisationer, der udfører nyttigt arbejdet til gavn for vores samfund.

Med hensyn til hvorledes udtrykket "visse foreninger" skal forstås henvises til besvarelsen under pkt. 9.1., hvor dette er uddybet nærmere. Som anført er der ikke tale om nærmere bestemte foreninger. Tekstanmærkningens bemyndigelse er generel og den forventes alene bragt i anvendelse, hvor uden rimelig tvivl vurderes at være sagligt og rimeligt.

- 9.4 For hvilke foreninger forventer Naalakkersuisut omvendt ikke, at dispensation ikke vil kunne anses som ubetænkeligt og proportionalt?**

SVAR:

Der kan selvsagt ikke på forhånd fremlægges en samlet liste over, hvilke foreninger, som ikke vil kunne leve op til kravene for at opnå dispensation. Anvendelsen af tekstanmærkningens bemyndigelse forudsætter en konkret vurdering, som skal foretages i hver enkelt sag, hvor der måtte blive ansøgt om en dispensation.

Det er dog Naalakkersuisuts generelle vurdering, at større foreninger samt større kulturelle og sportslige organisationer, herunder f.eks. Grønlands Idrætsforbund (GIF), besidder en økonomisk størrelse og kompleksitet, der næppe vil kunne berettige en dispensation fra kravet om at fremlægge et regnskab, som er revideret og godkendt af en statsautoriseret revisor.

En organisation som GIF har en stor økonomisk volumen og varetager betydelige tilskudsmidler, hvilket stiller krav om høj grad af finansiel gennemsigtighed og ansvarlighed. Et revideret regnskab godkendt af en statsautoriseret revisor sikrer, at der er uafhængig kontrol med, hvorledes midlerne er blevet anvendt, og at organisationen opererer i overensstemmelse med gældende økonomiske retningslinjer og lovgivning.

- 10. Udvalget har ikke kunne undgå at bemærke de økonomistyringsproblemer, som Kommune Kujalleq har været ude for. Udvalget ønsker status på problemet samt oplysning, om hvordan et så stort problem kunne opstå så pludseligt. Hvilke konsekvenser forventer Naalakkersuisut for kommunen og de involverede i sagen?**

SVAR:

Der henvises venligst til Naalakkersuisut for Finanser og Skatters brev af 19. september 2024 stilet til Finans- og Skatteudvalget og med titlen: *Orientering om Kommune Kujalleqs økonomiske situation.*

I den nævnte skrivelse gennemgår Naalakkersuisut grundigt de forhold, som udvalget spørger til.

Naalakkersuisut forbereder herudover aktuelt yderligere et oplæg til udvalget i samme sag.

- 11. Under afsnittet om tekstanmærkninger under de almindelige bemærkninger til FFL2025 gør Naalakkersuisut opmærksom på, at der til en ny hovedkonto 34.01.07 Lån til Qatserisut er optaget en tekstanmærkning. I den forbindelse oplyser Naalakkersuisut, at der for 2024 er en tekstanmærkning godkendt af Finans- og Skatteudvalget ved en tillægsbevilling i juli måned 2024. Udvalget skal minde Naalakkersuisut om at udvalget ved brev af 30. august 2024 meddelte Naalakkersuisut at udvalget ikke godkendte sagen.**

SVAR:

Det tages naturligvis til efterretning og dermed udgår både bevilling og tekstanmærkning af FFL2025 via et ændringsforslag til 2. behandlingen.

Tekstanmærkninger:

Udvalget har anmodet om at få redegjort nærmere for væsentlige ændringer i tekstanmærkningerne.

SVAR:

Nedenstående tekstanmærkninger er nye eller ændret i væsentligt omfang ift. FL2024. Desuden er der tekstanmærkninger fra FL2024, som ikke er medtaget i

FFL2025, da der ikke længere vurderes at være behov for at opretholde disse bemyndigelser for Naalakkersuisut.

Tekstanmærkning nr. 8 til Aktivitetsområde 10 – 89:

Tekstanmærkningen er ændret ift. bemyndigelsen til at fakturere mindre anlægsprojekter på under 10 mio. kr. Bemyndigelsen er ændret for at sikre en mere retvisende fakturering af bygherreudgifter ift. forbruget på de enkelte projekter.

Tekstanmærkning nr. 1 til hovedkonto 20.01.01 Departementet for Finanser og Skatter: Tekstanmærkningen er revideret i FFL2025, hvor beløbet for overførelse af mer- eller mindreforbrug er forhøjet fra 1.500.000 kr. til 2.500.000 kr., hvilket er på baggrund af at bevillingen til hovedkonto 20.01.11 Landsplanlægning er overført til nærværende hovedkonto.

Tekstanmærkning til hovedkonto 20.10.11 Nettorenter

I tekstanmærkningen er Nukissiorfiits trækningsret forhøjet fra 70 mio. kr. til 150 mio. kr. Baggrunden herfor er, at Nukissiorfiit forventer at have et likviditetsunderskud i alle årene frem til 2029. Likviditetsunderskuddet forbedres dog i 2027 og 2028. Derfor er det nødvendigt at justere på Nukissiorfiits trækningsrettigheder i landskassen. Trækningsretten kan anvendes i det omfang, at den kan afhjælpe likviditetsunderskuddet og sikre tilstrækkelig stødpude til at imødekomme forsyningsnedbrud.

I 2024 er tekstanmærkningen godkendt ved tillægsbevilling den 3. september 2024, jf. TB-sagsnr. 24-1098.

Tekstanmærkning til hovedkonto 34.01.01 Departementet for Sundhed

Der er tilknyttet en ny tekstanmærkning til hovedkontoen, som bemyndiger Naalakkersuisut til at overføre et beløb som følge af et mindreforbrug på nærværende hovedkonto på op til 1.000.000 kr. til det efterfølgende finansår. Tekstanmærkningen er medtaget for at sikre, at Naalakkersuisut har hjemmel til at overføre et beløb som følge af mindreforbrug med henblik på at sikre en hensigtsmæssig anvendelse af midlerne til udvikling af grønlandske kræftpakker. Vanskeligheder ved rekruttering af de specialiserede kompetencer, som skal anvendes ved løsning af opgaven, kan bevirke at arbejdet må udskydes.

Tekstanmærkning nr. 2 til hovedkonto 72.20.10 Godstransport

Der er tilknyttet en ny tekstanmærkning til hovedkontoen, som bemyndiger Naalakkersuisut til at indgå et- eller flerårige aftaler med Royal Arctic Line A/S om udførelse af offentlig godsbetjening for registrerede landbrug. Tekstanmærkningen er medtaget, da landbrugere er afhængige af godsbefordring for at kunne bevare deres erhverv. Godsbefordring af landbrug indgår ikke i nuværende koncessionsaftale eller servicekontrakt mellem Naalakkersuisut og Royal Arctic Line A/S.

I 2024 er tekstanmærkningen godkendt ved tillægsbevilling den 31. maj 2024, jf. TB-sagsnr. 24-1081. Det er derfor en tekstanmærkning, der er naturlig at søge videreført i FL2025.

Tekstanmærkning nr. 21 til hovedkonto 73.01.12 Returpantssystem

Der er tilknyttet en ny tekstanmærkning nr. 21 til hovedkontoen, som bemyndiger Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø til at give dispensation fra tekstanmærkning nr. 1-20 til hovedkonto 73.01.12.

Returpantssystem indenfor følgende produkttyper: øl, kulsyreholdige drikkevarer, drikkevarer uden kulsyre, frugt- og grønsagsjuicer og saftkoncentrater i 2025.

I tekstanmærkning nr. 1-20 er der ikke hjemmel til at kunne give dispensation fra returpantssystemet. Dette har resulteret i, at det før godkendelsen af tekstanmærkning nr. 21 ikke har været muligt at imødekomme eventuelle dispensationsansøgninger.

I 2024 er tekstanmærkningen godkendt ved tillægsbevilling den 23. januar 2024, jf. TB-sagsnr. 24-1068. Det er derfor en tekstanmærkning, der er naturlig at søge videreført i FL2025.

Budgetbidrag:

Bevillingsændringer i FFL2025 i forhold til FL2024.

Udvalget ønsker at Naalakkersuisoq gennemgår de bevillingsmæssige ændringer for hovedkonti inden for Naalakkersuisoqs aktivitetsområder.

Gennemgangen bør vedrøre hovedkonti, for hvis bevillingsændringer ikke skyldes sædvanlige PL-regulering, eller bevillingsændringer, der ikke vedrører ressortændringer.

SVAR:

Det forstås, at der kun tænkes på betydelige ændringer. Her vil Naalakkersuisut venligst henvise til kapitlerne "Indtægtsskønnene i finanslovsforslaget" og "Reserver og Budgetreguleringer i FFL2025" i de almindelige bemærkninger, hvor der gennemgås ændringer i skatteindtægterne og reserverne. Det er på disse områder, der har været væsentlige ændringer.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

Erik Jensen

Inatsisartuts Finans- og Skatteudvalg

Besvarelse af Inatsisartuts Finans- og Skatteudvalg vedrørende forslag til Finanslov for 2025

05-11-2024
Sagsnr.: 2024-4508
ID. nr.: 94634744

Inatsisartuts Finans- og Skatteudvalg har fremsendt spørgsmål til forslag til Finanslov for 2025 til Naalakkersuisoq for Boliger og Infrastruktur omhandlende Royal Arctic Line og Arctic Umiak Line. Disse to selskaber henhører under mit ressortområde, hvorfor spørgsmålene er fremsendt til min besvarelse. Spørgsmålene gengives nedenfor, efterfulgt af besvarelse

Postboks 909
3900 Nuuk
Tlf.: (+299) 34 50 00
E-mail: box909@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Med hensyn til oplysningerne om Royal Arctic Line har udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

1. Udvalget ønsker at få en grundig, men på overordnet niveau, gennemgang af Arctic Umiak Lines situation

SVAR: Arctic Umiak Line A/S (AUL) forventer et negativt resultat på 18,1 mio. kr. i 2024. AUL er 100% ejet af Royal Arctic Line A/S (RAL), som dækker AULs negative resultat i 2024. Den turistorienterede strategi, som AUL har indført med ny sejlplan, har medført et markant fald i passagerer, og dermed et fald i omsætningen for AUL.

AUL fremlagde d. 13. juli 2023 sin sejlplan med to ugers rotation for Naalakkersuisoq for Boliger og Infrastruktur samt Anlægsudvalget og Finans- og Skatteudvalget. Der var efter fremlæggelsen ikke modstand mod den foreslåede sejlplan.

Den turistorienterede strategi omfattede en forlænget besejling af vestkysten med rotation hver anden uge i stedet for hver uge som tidligere, samt en ombygning af udvalgte kahytter på Sarfaq Ittuk for at tiltrække turister. Strategien indeholdt derudover blandt andet en samarbejdsaftale indgået med Hurtigruten, Norway, som ikke har været tilfredsstillende og derfor opsiges.

I 2025 forventer AUL et negativt resultat på 9,9 mio. kr., selv hvis det tabte passagergrundlag fra 2024 kan indhentes ved at omlægge sejlplanen til ugentlig rotation. AUL forventes dermed at vende tilbage til sin tidligere virksomhedsstrategi, hvor der fokuseres på at sikre herboende borgere stabil transport langs vestkysten.

For at sikre Naalakkersuisut mulighed for at indgå fremtidige servicekontrakter, foreslås det i forbindelse med behandling af finanslovsforslaget at der indarbejdes en tekstanmærkning, hvor AUL får en underskudsgaranti på op til 15 mio. kr. for finansår 2025.

1.1. Sker der overlap mellem Arctic Umiak Lines aktiviteter og Air Greenlands servicekontraktaktiviteter?

SVAR: Nogle steder er der i visse perioder overlap i servicekontrakterne fra AUL og Air Greenland. Dette overlap forekommer oftest om sommeren, da AUL ikke sejler i vintermånederne.

Det nuværende overlap forventes kraftigt reduceret ved indførelsen af den nye sejlplan, som bliver behandlet af Naalakkersuisut i november måned.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Erik Jensen'. The signature is fluid and cursive, with the first name 'Erik' and the last name 'Jensen' clearly distinguishable.

Erik Jensen

Inatsisartuts Finans- og Skatteudvalg

Besvarelse af Inatsisartuts Finans- og Skatteudvalg på spørgsmål vedrørende forslag til Finanslov for 2025

05-11-2024
Sagsnr.: 2024-4508
ID. nr.: 94604023

Inatsisartuts Finans- og Skatteudvalg har fremsendt spørgsmål til forslag til Finanslov for 2025. Spørgsmålene gengives nedenfor, efterfulgt af besvarelse.

Udviklingen i de største selvstyrejede selskaber

Med hensyn til ejerskabsstrategi for de selvstyrejede selskaber har udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

Postboks 909
3900 Nuuk
Tlf.: (+299) 34 50 00
E-mail: box909@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Med hensyn til oplysningerne om Tusass har udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

1. **Det glæder udvalget at selskabet har opnået et positivt resultat, og at selskabets nøgletal i øvrigt ser bedre ud i forhold til de øvrige selskaber. Udvalget bemærker desuden at selskabet har en negativt rentebærende gæld. Udvalget noterer sig dog også at den høje selvfinansiering ikke forventes at fortsætte, da planlagte infrastrukturinvesteringer forventes at give behov for ekstern finansiering.**
- 1.1. **Udvalget ønsker at blive orienteret om, hvilke infrastrukturinvesteringer selskabet har planlagt. Udvalget ønsker samtidigt at blive orienteret om, hvordan beredskabssituationen ser ud for søkablerne.**

SVAR: Der er til besvarelsen indhentet input fra Tusass A/S, som oplyser:
"Infrastrukturinvesteringer

Tusass er netop ved at færdiggøre virksomhedsstrategi for perioden 2025-2028. I den forbindelse forventer vi bl.a. at investere i et redundant søkabel fra Qaqortoq til Aasiaat, der skal udvides til også at anløbe Ilulissat. Investeringen forudsætter EU støtte da Tusass ikke kan egenfinansiere det fulde beløb estimeret til ca. 1 mia. kr. Søkablet er foreløbigt planlagt til at blive udrullet i 2026-2027. Derudover planlægges der med opførelse af et datacenter i Nuuk i 2025-2026, hvilket forudsætter, at vi kan finde en entreprenør inden for vores forventede budgetramme.

Beredskab på søkabel

Tusass har senest informeret omkring søkablernes sårbarhed i Sermitisaq.ag d. 3. oktober i år - [Nyt tiltag for at sikre telekommunikationen \(sermitsiaq.ag\)](#). Det vil kræve store investeringer for at mindske sårbarheden ved at udrulle et nyt sensorbaseret Nordatlantisk søkabel samt et redundant nationalt kabel. Tusass har ikke mulighed for at egenfinansiere disse kabler og søger derfor

finansiering via Forsvarsforliget til et nyt Nordatlantisk søkabel samt som nævnt ovenfor via EU til et nationalt kabel.

Tusass kan yderligere oplyse, at virksomheden har en bestyrelsesgodkendt plan for nødberedskab og krisestyring. I tilfælde af fejl på søkablet, vil trafikken skulle afvikles over radiokæde eller satellit. Der vil i disse situationer være plads til meget mindre trafik, hvilket betyder at Tusass vil skulle prioritere trafikken, startende med de mest samfundskritiske tjenester og de erhvervskunder, der har tilkøbt prioritet."

1.2. Hvordan er forholdene generelt ud for de fremtidige servicetilbud til de mindre byer?

SVAR: Der er til besvarelsen indhentet input fra Tusass A/S, som oplyser:

"Vi vil fortsat arbejde på at forbedre servicetilbuddene i de mindre byer, bl.a. ved en opgradering af radiokæden over de kommende 3 år. Hvor kapaciteten tillader det, vil vi øge hastighederne og vi arbejder samtidig på at etablere nye partnerskaber – eksempelvis med Starlink. Disse partnerskaber vil forventeligt give borgerne i de mindre bosteder mulighed for at opnå væsentligt højere hastigheder end de nuværende. I de mindre bosteder prioriterer vi generelt at sikre, at kunderne oplever stabile services, som kan leve op til Tusass' ambition om kvalitet og hastighed."

Med hensyn til oplysningerne om Kalaallit Airports Holding A/S har udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

2. Da udvalget var på budgetseminar i Qaqortoq blev udvalget gjort opmærksomt på, at der ingen vejbelysning er på lufthavnsvejen i Qaqortoq. Hvad er årsagen til dette?

SVAR: Der er til besvarelsen indhentet input fra Greenland Airports A/S, som oplyser:

"Der har ved alle tre lufthavnsbyggerier i Nuuk, Ilulissat og Qaqortoq ikke været etableret vejbelysning, som en del af projektet. Vejbelysningen, der er etableret ud til Nuuk lufthavn, er finansieret af kommunen, og har således ikke været finansieret af projektet."

2.1. I forhold til Mittarfeqarfiit A/S ønsker udvalget at få oplyst, hvilke lufthavne og helikopterflyvepladser bidrager til Mittarfeqarfiits overskud på 42,4 mio. kr. og hvilke bidrager ikke?

SVAR: Der er til besvarelsen indhentet input fra Greenland Airports A/S, som oplyser:

"Følgende lufthavne gav overskud i 2023: Kangerlussuaq, Nuuk, Ilulissat, Sisimiut og Narsarsuaq. Alle øvrige lufthavne og helikopterflyvepladser gav underskud i 2023."

2.2. Hvilke forventninger har Naalakkersuisut til at den nye lufthavnsstruktur kan bidrage til øget service og opgaveløsning i forhold til passagererne generelt. Kan man i den forbindelse forvente nye investeringer, der kan bidrage til at opgaven med passagerbefordring samlet kan få et løft også med bedre regularitet især på servicekontraktområdet?

SVAR: Der er til besvarelsen indhentet input fra Greenland Airports A/S, som oplyser:

"I 2023 kom Mittafeqarfiit A/S med et overskud på 42,4 mio.kr., på baggrund af en stigning i passagertallet på samlet 11%. Det forventes i 2024, at Greenland Airports Regional A/S også kommer ud med et overskud, dog i en lidt mindre størrelse."

Eventuelle fremtidig overskud i Greenland Airports Regional A/S er helt afhængige af passagertallet. Såfremt der genereres overskud der ligger ud over det forventede i Serviceaftalen mellem Grønlands Selvstyre og selskabet, vil dette kunne anvendes til forbedringer i infrastrukturen via selskabet, eller behandles i henhold til Serviceaftalens § 7.3."

Departementet for Boliger og Infrastruktur er herudover løbende i dialog med såvel Greenland Airports A/S samt servicekontraktoperatørerne og kommunerne om konkrete serviceforbedringer for passagerbefordringen, som er inden for den nuværende bevillingsmæssige hjemmel. Konkret har dette ført til en backupaftale med Air Greenland, når der ikke kan sejles. Herudover er ligeledes ved at blive arrangeret et infrastrukturseminar til december, som skal give input til servicekontraktområdet.

Med hensyn til oplysningerne om Royal Arctic Line har udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

3. Udvalget ønsker at få en grundig, men på overordnet niveau, gennemgang af Arctic Umiak Lines situation

SVAR: Spørgsmålet er fremsendt til Naalakkersuisoq for Finansier og Skatter, da Royal Arctic Line og Arctic Umiak Line henhører under dennes ressortområde.

3.1. Sker der overlap mellem Arctic Umiak Lines aktiviteter og Air Greenlands servicekontraktaktiviteter?

SVAR: Spørgsmålet er fremsendt til Naalakkersuisoq for Finansier og Skatter, da Royal Arctic Line og Arctic Umiak Line henhører under dennes ressortområde.

Med hensyn til oplysningerne om Air Greenland har udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

4. På udvalgets orienteringsrejse på Færøerne blev det udtrykt, at det lokale Atlantic Airways har nytte af konkurrencen fra SAS. Hvordan har Air Greenland forberedt sig på konkurrence, når de nye lufthavne igangsættes?

SVAR: Der er til besvarelsen indhentet input fra Air Greenland A/S, som oplyser:

"Air Greenland har kontaktet Atlantic Airways CEO, Jóhanna á Bergi omkring ovenstående spørgsmål. Hun udtaler meget klart og tydeligt at det ikke har været nogen fordel for Atlantic Airways at SAS er kommet til markedet. Hendes opfattelse er at SAS laver "cherry picking" ved kun at flyve i højsæsonen. Det presser Atlantic Airways på priserne om sommeren, hvilket betyder at de er nødt til at hæve priserne

om vinteren, hvilket betales af de færøske forbrugere. Det skal hertil fremhæves at Atlantic Airways og SAS ikke har gensidige aftaler omkring interline og codeshare.¹

Hertil skal jeg bemærke, at en konkurrence i sommerperioden med stor sandsynlighed også vil skabe større konkurrence på prisen, med billigere priser til følge hos forbrugeren i sommerperioden. Alt andet lige må større konkurrence betyde lavere priser for forbrugerne, selvom der i lavsæson kan forekomme højere priser.

Herudover oplyser Air Greenland, at:

"Air Greenland har iværksat en række strategiske forberedelser for at imødegå den forventede konkurrence, når de nye lufthavne i Grønland åbner. Herunder kan nævnes den samlede fornyelse af flyflåden, indførsel af LEAN², fokus på udvidelse af hotelkapacitet, ny kommerciel organisation, træning og opkvalificering af personale, arbejde med overenskomster og bedre udnyttelse af ressourcer mv. Endelig fokuserer vi på alternative og nye indtjeningsmuligheder indenfor f.eks. SAR, opgaver for Forsvaret mv."

Opfølgning på Holdbarheds- og vækstplan II under de almindelige bemærkninger til Finanslovsforslaget

Til Reformspor 3. Fremtidssikring af den offentlige sektor har udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

- 5. I forhold til ønsket om fremme af selvforsyning af bolig, ønsker udvalget at få oplyst om hvilke tiltag Naalakkersuisut kan gøre i forhold til at skabe generelt bedre lånemuligheder for borgerne. Hvilke muligheder har Naalakkersuisut for at lave tiltag indenfor lånefinansieringsområdet, sådan at eksempelvis borgere med mellemlindtægter samt nyuddannede kan tilbydes flere former for lånetilbud end i dag?**

SVAR: Hensigten med boligreformens arbejde er at skabe et boligområde i balance og bidrage til at flest mulige borgere i fremtiden kan boligforsyne sig selv og eje deres egen bolig.

Konkret har Naalakkersuisut ved efterårssamlingen i 2024 fremlagt en række tilpasninger af de eksisterende boligfinansieringsordninger (pkt. 43, 44, 45 og 46). Hensigten med tilpasningerne er at forbedre borgernes mulighed for at gøre brug af ordningerne samt lette administrationen.

I dag ejer Selvstyret og kommunerne en stor andel af landets boligmasse. Naalakkersuisut har taget de første skridt mod at nedbringe det offentlige andel af boligmassen ved at forbedre lejernes mulighed for at overtage deres lejebolig som enten ejer- eller andelsbolig.

For at gøre denne mulighed attraktiv for lejerne, gives der i ændringsforslaget til lejer-til-ejer-ordningen et nedslag i købsprisen på 20 % til de eksisterende lejere, mens der i bosteder, hvor der ikke kan opnås realkreditlån, gives et nedslag på 30 %. Ændringsforslaget indebærer at der i disse bosteder ligeledes vil være muligt at få et offentligt lån på 50% af købsprisen, fremfor 40% i dag.

¹ Interline og Codeshare dækker over aftaler, hvor flyselskaber giver mulighed for at sælge sammenhængende billetter på hinandens afgang, samt koordinering af fly.

² Metoder til at optimere forretningsgange i en organisation.

Naalakkersuisut er enig i at det skal være nemmere for unge førstegangskøbere at komme ind på boligmarkedet. For at forbedre de unges muligheder, foreslås det i den nye lejer-til-ejer ordning (EM2024/43), at unge under 30 år, der ikke ejer deres egen bolig og som ønsker at købe en omdannet og ledig lejlighed, som sættes til salg, ved køb af denne sidestilles med de eksisterende lejere. Dermed vil de unge opnå samme nedslag i prisen. Det er Naalakkersuisuts forhåbning at dette vil gøre det nemmere for unge førstegangskøbere at købe deres første bolig.

Der findes allerede en række offentlige boligfinansieringsordninger borgerne kan benytte til at købe deres egen bolig, og som administreres af landets kommuner. En af udfordringerne er imidlertid, at det ikke er alle ordninger, der bliver benyttet i det omfang, der er tiltænkt og afsat midler til via det årlige bloktilskud.

Det er Departementet for Boliger og Infrastrukturs oplevelse at det ikke er alle borgere, der er bekendt med ordningerne eller hvordan disse kan benyttes. Naalakkersuisut vil derfor tage initiativ til at forbedre informationen om ordningerne i samarbejde med kommunerne.

6. Hvilke muligheder ser Naalakkersuisut for forøgelse af antallet af lejeboliger, som kan øremærkes til mindrebemidlede borgere og tilpasset disse borgeres økonomi?

SVAR: Jf. den politiske aftale om boligreformen er det Naalakkersuisuts udgangspunkt, at borgere der kan boligforsyne sig selv også i højere grad skal boligforsyne sig selv. Det offentliges boliger skal i den forbindelse prioriteres der, hvor behovet er størst og til de borgere, der af forskellige årsager ikke kan boligforsyne sig via det private marked. Se i øvrigt besvarelse til spørgsmål nr. 5.

Landets kommuner kan anvise boliger til boligsociale formål, jf. Landstingsforordning af leje af boliger § 5, litra 8. Det er op til kommunalbestyrelsen, hvor mange boliger der afsættes til dette formål.

Naalakkersuisut har på nuværende tidspunkt ikke konkrete planer om at øremærke dele af Selvstyrets boligmasse til særlige befolkningsgrupper. Dette er imidlertid et element, Naalakkersuisut er villig til at tage op i forbindelse med forhandlingerne om en politisk aftale i forbindelse med udarbejdelse af den nye lejelov, hvor der kan fastsættes regler for anvisning af ledige boliger i Selvstyrets og kommunernes boliger. Naalakkersuisut ser ikke noget til hindre for at en sådan øremærkning kan gennemføres, såfremt dette er et politisk ønske.

Naalakkersuisut vil imidlertid advare mod at huslejen fastsættes på baggrund af borgernes betalingsevne, da dette vil skabe de samme udfordringer, som vi ser i dag, med et stort manglende vedligehold. Naalakkersuisut finder det mere hensigtsmæssigt at subsidier og tilskud på lejeboligområdet gives via boligsikringsordningen, for at sikre at midlerne faktisk går til de borgere, man fra politisk side ønsker at hjælpe.

7. Det er udvalgets forventning at de generelt stigende byggepriser nødvendigvis må medføre stigende boligudgifter både for de offentlige og de private lejeboliger samt ejerboliger.

a) Hvilke overvejelser gør Naalakkersuit for at de stigende boligudgifter ikke rammer socialt skævt?

SVAR: Naalakkersuisut følger løbende udviklingen i landets byggepriser og den betydning priserne har for boligudgifterne.

I Naalakkersuisuts egne boligprojekter, arbejdes der aktivt for at skabe simpelt og holdbart byggeri, der er let at opføre og mindre omkostningstungt

at vedligeholde. Dertil arbejdes der med boligernes størrelse, da denne har stor betydning for huslejen.

Naalakkersuisut kan kun opfordre til at kommunerne og private bygherrer gøre det samme.

For at minimere konsekvenserne af de høje boligudgifter for borgere med en lav indkomst, planlægger Naalakkersuisut at gennemføre en tilpasning af den eksisterende boligsikringsordning. Det er Naalakkersuisuts udgangspunkt at tilskud og subsidier på lejeboligområdet skal gives via boligsikringsordningen, for at sikre at midlerne går til de borgere, hvor behovet er størst.

b) Hvilke overvejelser gør Naalakkersuit i forhold ønsket om at fremme borgernes selvforsyning af bolig?

SVAR: Der vises til besvarelsen af spørgsmål 5.

8. Udvalget ønsker at få oplyst, hvordan boligsikring indgår i Naalakkersuisuts evt. håndtering af det stadig stigende huslejeniveau sammenholdt med det store behov for renoveringsindsats som kan give yderligere pres på huslejeniveauet?

SVAR: Lejere i såvel kommunale og private udlejningsboliger er omfattet af en omkostningsbestemt husleje. Med en tilpasning af huslejen i Selvstyrets udlejningsboliger fra 2027, vil huslejen her også på sigt blive omkostningsbestemt.

Det fremgår af den politiske aftale om boligreformen at der, i forbindelse med gennemførelsen af tilpasningerne af huslejen i Selvstyrets lejeboligmasse, også skal gennemføres en tilpasning af den nuværende boligsikringsordning.

Udgangspunktet for tilpasningen af boligsikringsordningen er at sikre, at subsidier og tilskud på lejeboligområdet prioriteres til de borgere, hvor behovet er størst. Med en tilpasning af boligsikringsordningen vil alle lejere med få midler til rådighed, blive omfattet. Det vil sige lejere i Selvstyrets boliger, lejere i kommunale boliger, lejere i Selvstyrejede eller kommunalt ejede boligselskaber og lejere i private boliger.

9. Udvalget er kommet ind på emnet bolighajer og ejendomsspekulanter. Udvalget er interesseret i at få oplyst omfanget af dette, herunder om Naalakkersuisut er bekendt med, at personer, ved at udnytte eller omgå gældende love og regler, skaffer sig store indtægter ved handel med og udlejning af lejligheder og ejendomme. I givet fald ønsker udvalget at få oplyst, hvilke lovgivningsmuligheder Naalakkersuisut har for begrænsning eller regulering heraf.

SVAR: Naalakkersuisut er bevidst om, at den nuværende lovgivning kan, udnyttes og omgås og at der kan være nogen, der har en interesse i aktivt at arbejde imod hensigten med lovgivningen. Naalakkersuisut er, ligesom udvalget, interesseret i at hindre dette.

Et af de initiativer Naalakkersuisut har taget, er at foreslå præciseringer af lovgivningen på boligfinansieringsområdet, således at boliger med lån fra det offentlige kun kan benyttes til beboelse. Det er hensigten at dette skal bidrage til, at offentlige midler givet til at øge boligforsyningen også faktisk øger boligforsyningen.

Naalakkersuisut har ligeledes planer om at forelægge en ny lejelov. Naalakkersuisut vil i den forbindelse undersøge, om der kan laves foranstaltninger, der begrænser store profitter på lejeboligmarkedet.

- 10. Naalakkersuisut er jf. tekstanmærkning nr. 1 til hovedkonto 20.11.51 Effekter af reformtiltag bemyndiget til at optage et eller flere lån op til samlet 1,5 mia. kr. Formålet er at nedbringe det akkumulerede finansieringsbehov i selvstyrets udlejningsboliger. Formålet er også at bidrage til afsættelse af tilstrækkelige midler til Planlagt, Periodisk Vedligehold (PPV). Hvad er situationen i dag for PPV?**

SVAR: Naalakkersuisut har vedtaget en finansieringsplan for en renoveringsindsats af Selvstyrets lejeboligmasse. Med den vedtagne finansieringsplan er det ikke nødvendigt at optage et lån.

Forudsætningen for finansieringsplanen er en tilpasning af huslejen i Selvstyrets lejeboliger, der vil sikre at der i fremtiden afsættes tilstrækkeligt af midler i boligafdelingerne til PPV-opgaver (Planlagt, Periodisk Vedligehold).

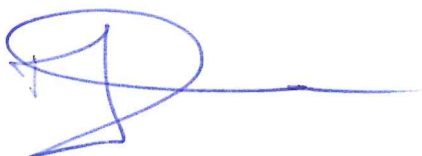
I dag betales der årligt 35 mio. kr. pr. år via huslejen til planlagt periodisk vedligehold. En bæredygtig planlagt periodisk vedligeholdelse er senest vurderet til samlet 150 mio. kr. pr. år.

- 11. Hvilke muligheder har Naalakkersuisut for styring og kontrol af kommunernes anvendelse af bevillinger til boligbyggeri?**

SVAR: Kommunernes anvendelse af bevillinger til boligbyggeri, har hjemmel i Inatsisartutlov om den kommunale styrelse, og omfatter også de bevillinger kommunerne modtager via det årlige bloktilskud.

Evalueringen af finansieringsordningerne på boligområdet udgivet i 2023 og 2024, har imidlertid vist, at flere kommuner ikke er i stand til at redegøre for deres brug af midler inden for boligfinansieringsområdet. Naalakkersuisut har i den forbindelse stillet øget krav til kommunerne om kommunernes dokumentation af deres brug af midler.

Med venlig hilsen

Hans Peter Poulsen

Finans- og Skatteudvalget
Inatsisartut

Brev dato: 24-10-2024
Sagsnr.: 2024 - 20601
Akt. nr. 24704592

Postboks 1614
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
E-mail: nap@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Svar til Spørgsmål fra Finans- og Skatteudvalget vedr. forslag til finanslov 2025

1. Der søges midler fra og med 2027 til etablering af en ny repræsentation i Ottawa, Canada, på i alt 3,5 mio. kr. Udvalget ønsker at få oplyst, hvad formålet er med en repræsentation i, Canada/Ottawa? Hvorfor er det ikke tilstrækkeligt med Grønlands Repræsentation i Washington D.C.?

Svar: Canada er vores nærmeste nabo, hvor vi har potentialer for bilateral udvikling af samarbejdet indenfor særlig handel, transport, turisme, fiskeri, mineraler, byggeri, forskning og uddannelse, samt fjernelse af grænserelaterede hindringer. Den historiske frie bevægelighed for Inuit imellem vores lande er en vigtig målsætning for Grønland at genoprette.

Grænsen mellem Grønland og Canada blev fastlagt ved underskriftsceremoni i Ottawa i juni 2022. Grænsen er fastsat gennem Tartupaluk-øen hvorfor det er Grønlands eneste landegrænse. Både Canada og Grønland er enige om, at aftalen skal benyttes til at se på muligheder for mere fleksibel bevægelse over grænsen.

Grønlands indsats i relation til Canada varetages som udgangspunkt fra Grønlands repræsentation i Washington D.C., men det er meget svært at varetage såvel et stigende aktivitetsniveau i relationen mellem Grønland og USA samtidig med en øget kontakt med Canada. Relationen til Canada bliver ikke varetaget på tilstrækkelig vis, alene grundet afstanden fra Washington D.C. til Ottawa, og med en stadigt stærkere kommerciel og kulturel relation mellem Grønland og Canada vil det blot være et til stadighed stigende problem som allerede mærkes i dag. En oprettelse vil ligeledes være i tråd med Grønlands nye udenrigs- og sikkerpolitiske strategi, hvori indgår et ønske om markant mere samarbejde med Canada, herunder med en oprettelse af en repræsentation i Ottawa. Denne oprettelse af en repræsentation vil kunne ske i 2028, således direkte forlængelse af Grønlands deltagelse i Kongerigets formandskab i Arktisk Råd 2025-27. Det skal videre bemærkes, at Canada har udmeldt intentionen om oprettelsen af et canadisk konsulat i Nuuk, hvor det uformelt er indikeret, at dette vil ske i 2028, hvilke er oplysninger som bør indgå i de bevilgende myndigheders overvejelser.

2. Udvalget ønsker at få oplyst, hvilken nytteverdi repræsentationen i Kina har eksempelvis på handelsområdet generelt herunder for Grønlands eksport?

Svar: Naalakkersuisut og et enigt Inatsisartut besluttede under EM2020/201, at der et stort behov og potentiale i, at Grønland får en permanent og langsigtet tilstedeværelse i Østasien. Erfaringer har vist, at samarbejdet med Kina og Japan kan være udfordrende, da mange kinesiske og japanske aktører ikke er bekendte med Grønlands selvstyreordning, herunder at Grønland har kompetencen til at indgå i en direkte dialog. En repræsentation i Østasien skal derfor bl.a. bidrage til, at Grønland får en direkte og daglig dialog med myndigheder og aktører. En

repræsentation i Østasien skal tjene Grønland ved at arbejde for at fremme de økonomiske, handelsmæssige og kulturelle forbindelser i Asien, særligt til Kina, men også til Japan og Sydkorea. Repræsentationen skal derudover dagligt bidrage til at fremme og markedsføre potentielle asiatiske investeringer i Grønland og arbejde for at fjerne eventuelle erhvervsmæssige handelsbarrierer. Det er altså ikke repræsentationens hovedformål at øge eksempelvis eksporten. Det er først og fremmest virksomhedernes eget ansvar. Dog hjælper vores diplomater grønlandske virksomheder med at handelsbetingelser og finde nye markeder og tiltrække udenlandske investeringer til Grønland.

Eksempelvis ved den officielle åbning af Repræsentationen i Kina i oktober 2023 faldt sammen med årets største seafood messe i byen Qingdao, hvor Royal Greenland sammen med Polar Seafood var vært ved en reception for Naalakkersuisut, hvor kinesiske repræsentanter fra myndigheder, forretningsforbindelser og samarbejdspartnere også deltog. Hvor det tidligere har været svineprodukter, er grønlandske fiskeprodukter i dag Kongerigets største eksportvare til Kina. I forbindelse med den officielle åbning af repræsentationen, afholdt Naalakkersuisoq møde med vicehandelsminister Ling Ji og der har bl.a. medført at den kinesiske regering, har en særdeles konstruktiv tilgang til de grønlandske ønsker om styrkede handelsrelationer med Kina og øget markedsadgang for vores seafood eksport. Han gav endvidere udtryk for, at det kinesiske handelsministerium gerne vil gå videre med forundersøgelser som led i forberedelse af mulige frihandelsaftaler. Der var her tale om helt nye toner. Tidligere har det kinesiske handelsministerium været meget henholdende med tilbagemeldinger på vores forslag, men arbejdet og tilgangen fra åbningen af repræsentationen vurderes nu at have båret frugt. for det er bl.a. det arbejde som repræsentationen i Beijing fremmer.

Repræsentationen arbejder også løbende på at forøge antallet af kinesiske turister i Grønland. Derfor blev der eksempelvis også lavet turismefremstød i forbindelse med den officielle åbning af repræsentationen. Pr. 15. oktober 2024 er antallet af kinesiske turister i Grønland oppe på 3.861 personer, hvilket er ny rekord.

Nytteværdien af repræsentationen kan ikke umiddelbart måles i kroner. Der er ingen tvivl om, at repræsentationen er af stor betydning for fremme af Naalakkersuisuts politikker og værdier. Direkte feedback fra selskaberne, er at de er overordneligt tilfredse med indsatsen, og har dermed en vigtig betydning for at grønlandske virksomheder kan fremme deres produkter indenfor fisk og skaldyr, såvel som turisme. Repræsentationen i Beijing er også officielt side-akkrediteret til Sydkorea, Japan og Singapore, hvorfor dens funktion og ovenstående dækker hele Sydøstasien.

3. Har Naalakkersuisut overvejet muligheden for oprettelse af repræsentationer i Indien?

Svar: Nej. Naalakkersuisut vil dog løbende vurdere hvor fremtidige repræsentationer kan oprettes til bedst mulig gavn for vores samfund og vores virksomheder.

4. Hvad er status på forhandlinger med Storbritannien med henblik på at genoprette handelsrelationer mellem Grønland og UK?

Svar: Departementet har i samarbejde med Departementet for Finanser, Skattestyrelsen samt Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling siden 2022 forhandlet med UK om en handelsaftale. Forhandlingerne er blevet sat midlertidigt på pause som

følge af det britiske parlamentsvalg i juli 2024. Som følge af skift fra en Konservativ-ledet regering til en Labour-ledet regering, er den britiske regering i færd med at vurdere alle handelsaftaleforløb. Som følge af Brexit har Storbritannien skulle genetablere handelsmæssige rammer med mange lande. Naalakkersuisoq har henvendt sig til den nye britiske regering i forhold til vores aftale-dialog med UK. Status i dag er således, at Selvstyret afventer et udspil fra den nye britiske regering

5. Er der sket ændringer eller udvikling i forhold til formålet med aftalen?

Svar: Handelsaftalen har fra begyndelsen af dialogen udviklet sig til en bredere partnerskabs, samarbejds- og handelsdialog (med arbejdstitlen Partnership, Cooperation and Trade Agreement), hvor de to forhandlingsdelegationer har drøftet handelsaftalebetingelser samt mulige samarbejdsområder. Den bredere dialog har fundet sted på foranledning af briterne. Moderne handelsaftaler har således et bredere partnerskabssigte, og dette drøftes således med UK. Den grønlandske forhandlingsdelegation afventer besked fra den nye britiske regering om deres forventninger til aftaledialogen, herunder eventuelle ønsker om ændringer end det hidtil fremlagte.

6. Stilles der krav om effektmåling af repræsentationernes aktiviteter og resultater i de respektive lande, hvor Grønland har repræsentation?

Svar: Der er i dag ikke krav om effektmåling af repræsentationernes aktiviteter og resultater. Dog har Departementet for Udenrigsanliggender i 2024 indført mål for repræsentationerne. Disse mål er:

1. Fremme af Grønlands interesser
2. Styrkelse af økonomiske forbindelser
3. Styrkelse af kulturelle og videnskabelige bånd
4. Grønland skal repræsentere sig selv og fastholde vores internationale aftaler

Departementet er desuden blevet pålagt at udarbejde en evaluering af repræsentationerne på baggrund af FM2024/102. Denne evaluering skal afleveres under pågående Inatsisartutsamling og vil, udover at analysere repræsentationernes politiske, kulturelle og økonomiske betydning, også berøre repræsentationernes aktiviteter ud fra ovenstående mål.

Med venlig hilsen

Vivian Motzfeldt
Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender

Brev dato: 27-10-2024
Sagsnr. 2024 - 20601
Akt. nr. 24722053

Postboks 1614
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
E-mail: nap@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Finans- og Skatteudvalget
Inatsisartut

Svar til spørgsmål om Tekstanmærkninger og Budgetbidrag fra Finans- og Skatteudvalget vedr. Forslag til Finanslov 2025

Tekstanmærkninger

Udvalget ønsker at Naalakkersuisoq gennemgår nye og ændrede tekstanmærkninger inden for Naalakkersuisoqs aktivitetsområder. Gennemgangen skal indeholde en beskrivelse af konsekvenserne af ændringen eller af optagelse af en ny. Gennemgangen skal endelig indeholde en begrundelse for, at der er brug for en tekstanmærkning.

Svar: I Forslag til Finanslov 2025 er der foreslået en oprettelse af tekstanmærkning for hovedkonto 64.01.01 Departementet for Selvstændighed og Udenrigsanliggender. Tekstanmærkningen lyder som følgende:

***"Til hovedkonto 64.01.01 Departementet for Selvstændighed og Udenrigsanliggender
Naalakkersuisut bemyndiges til at overføre et mindreforbrug på nærværende hovedkonto til det efterfølgende finansår.***

Bemærkninger til hovedkonto 64.01.01 Departementer for Selvstændighed og Udenrigsanliggender

Tekstanmærkningen sikrer, at Naalakkersuisut har hjemmel til at overføre midler til det efterfølgende finansår med henblik på at sikre en hensigtsmæssig anvendelse af bevillingen til afholdelse af formandskabet i Arktisk Råd samt til at sikre en hensigtsmæssig anvendelse af bevillingen til implementeringen af initiativer i Afdelingen for Selvstændigheds kommunikationsstrategi.

Tekstanmærkningen er ny."

Kongeriget Danmark overtager i 2025 formandskabet for Arktisk Råd, hvor Selvstyret kommer til at have helt central nøglerolle. Aktiviteterne der medfølger formandskabet, vil være ledelse af selve organisationen, igangsættelse af initiativer, deltagelse i møder, mødeledelse, synlighedsaktiviteter såsom deltagelse i særligt Arktis-relaterede konferencer, hvortil Arktisk Råd-relaterede møder ofte arrangeres, o.a. planlægges løbende. En oprettelse af en tekstanmærkning vil kunne smidiggøre afholdelsen af formandskabet i Arktisk Råd og derved bedre kunne tage hensyn til aktiviteterne og forpligtelserne dertil på en mere hensigtsmæssig måde.

Inatsisartuts Lovudvalg pålagt Naalakkersuisut at nedsætte en kommission for at aktivere selvstyrelovens § 21, som handler om gennemførelsen af Grønlands selvstændighed. Således besluttede Inatsisartut følgende under forårssamlingens pkt. 75/123, 2024:

Inatsisartut pålægger hermed Naalakkersuisut at etablere en kommission med det formål at aktivere § 21 i Selvstyreloven og fremlægge en kort redegørelse, der indeholder følgende elementer: En kort belysning af hvert trin i bestemmelsens proces. Et kommissorium for det videre arbejde, herunder en mulig tidsramme og kommissionens

mulige sammensætning. En vurdering af det eksisterende udkast til forfatning i relation til processen. En vurdering af, under hvilke rammer en vejledende folkeafstemning om Grønlands selvstændighed og statsdannelse kan foregå. Redegørelsen skal forelægges Inatsisartut umiddelbart inden efterårssamlingen 2024.

Selvstændighedsafdelingen vil skulle servicere §21-Kommissionen, hvilket afdelingen ikke oprindeligt har budget til.

Derudover forventes udgifter i forbindelse med implementering af initiativer i en kommunikationsstrategi i relation til forfatningsudkastet. Ifølge kommunikationsstrategien skal der gennemføres oplysningskampagner om udkast til forfatning dels gennem nyetableret hjemmeside dels gennem borgermøder i fem kommuner.

Tilføjelsen af en tekstanmærkning i relation til departementets hovedkonto, vil kunne smidiggøre arbejdet for de omfattende opgaver departementet står overfor.

Budgetbidrag

Udvalget ønsker at Naalakkersuisoq gennemgår de bevillingsmæssige ændringer for hovedkonti inden for Naalakkersuisoqs aktivitetsområder.

Gennemgangen bør vedrøre hovedkonti for hvis bevillingsændringer ikke skyldes sædvanlige PL-regulering, eller bevillingsændringer der ikke vedrører ressortændringer.

Svar: I Forslag til Finanslov 2025 er der kommet følgende bevillingsændringer på hovedkonto 64.01.01 Departementet for Selvstændighed og Udenrigsanliggender:

- a) Øgede midler til repræsentationerne i udlandet, 0,9 mio. kr. årligt
- b) Øgede udgifter til den i NATO udstationerede medarbejder, 0,2 mio. årligt
- c) Midler til etablering af en ny repræsentation i Ottawa, Canada, 3,5 mio. kr. i BO 2028
- d) Ny sagsbehandler til WTO-området og til handelsdialoger, 1 mio. kr.
- e) Øgede midler til øget indsats til varetagelsen af Arktisk Råd, 1,6 mio. kr. årligt.

Naalakkersuisut indgik i 2024 et forlig mellem partierne Inuit Ataqatigiit, Siumut, Demokraatit og Atassut om Grønlands nye strategi på Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitiske område for 2024-2033. Ovenstående forslag til bevillingsforhøjelser har derfor afsæt i strategien. Herunder er en uddybende gennemgang af bevillingsændringerne.

Indledningsvist vedrørende repræsentationerne i udlandet, samt den sekunderede medarbejder i NATO:

Helt grundlæggende betaler Grønlands Selvstyre til Udenrigsministeriet for opretholdelsen af repræsentationerne i udlandet og de udsendes lønudgifter. Udgifterne indeholder huslejer, kontorhold, udgifter i relation til de praktiske udsendelser af medarbejder, samt diverse serviceydelser fra ambassaderne til repræsentationerne, osv. Flere af disse udgifter samles under den såkaldte sagsbehandlertakst som selvstyret betaler til Udenrigsministeriet. Beløbet på sagsbehandlertaksten fastlægges af Udenrigsministeriet, og betales af alle danske ministerier samt Grønlands Selvstyre, som har medarbejdere udsendt og placeret på Kongerigets ambassader. Sagsbehandlertaksten reguleres hvert år og følger til dels løn- og prisudviklingen i relation til de pågældende lande, som udsendelsen sker til, da udgifterne tager udgangspunkt i udgifterne i de pågældende lande. Grønlands Selvstyre har ikke indflydelse på sagsbehandlertaksten udvikling. I de seneste år, er der hverken i repræsentationernes budgetter eller Departement for Udenrigsanliggendes samlede økonomiske rammer, ikke blevet taget højde for repræsentationernes udgiftsniveaus stigning, hvilket har udhulet repræsentationernes budgetter samt Departement for Udenrigsanliggender samlede økonomiske rammer.

For så vidt angår den sekunderede medarbejder i NATO, har det efter udsendelsen vist sig, at den samlede økonomiske ramme, herunder estimering af sagsbehandlertaksten, var underestimeret, hvorfor Departement for Udenrigsanliggender har måttet dække for de resterende udgiften, hvilket igen har medvirket til at udhule departementets samlede økonomiske ramme.

- a) **Washington DC:** Indledningsvist kan det nævnes, at der er et stort fokus fra Naalakkersuisut på samarbejde med USA og Canada, herunder med tanke på implementeringen af den udenrigspolitiske strategis intentioner om mere samarbejde med Nordamerika. Naalakkersuisut oplever fra USA's og Canadas side, at dette ønske er gengældt. Det har allerede medført og vil yderligere medføre en generel stigning og pres på repræsentationens aktiviteter.

Der er de seneste år kommet prisstigninger på hoteller og flyrejser såvel i USA som i Canada. Inflationsraten var 3,4 % i 2023, og hotelværelser er i gennemsnit steget 13,8% fra februar 2020 til februar 2024. Som en del af det diplomatiske arbejde er der til omkostninger til repræsentation, f.eks. til møder med US diplomater m.m., med stigninger indenfor servicesektoren på 25,5% mellem 2020 og 2024. Med aktivitetsniveauet in mente de senere år, vil det forventes at omkostningerne til Taxa og Uber vil stige i det kommende år. Der vil være en barselsperiode i første kvartal af 2025, hvorfor der kalkuleres med en barselsvikar frem til og med marts 2025.

Beijing: Udover Kina er repræsentationen i Beijing er det seneste år yderligere blevet sideakkrediteret til Japan, Korea samt Singapore. Grundet dette er der kommet øget aktiviteter i relation til disse lande. Alle de nævnte lande er permanente observatører til Arktisk Råd, hvorfor der er Arktis-relaterede vinkler til kontakterne, udover handels-relaterede vinkler særligt i relation til Japan og Sydkorea.

Reykjavik: Naalakkersuisut, ved formanden for Naalakkersuisut underskrev i oktober 2022 en erklæring med den islandske statsminister om et forøget samarbejde mellem Grønland og Island, som siden er blevet fulgt op af en implementeringsplan, hvor der bl.a. etableres en handelsarbejdsgruppe mellem landene. Dette sammen med en generel stigning af samfærdsel og interesse for samarbejde mellem Grønland og Island har medført en stor forøgning af opgaverne på Grønlands Repræsentation i Reykjavik som har nødvendiggjort ansættelsen af en lokalansat grønlandsk AC-medarbejder på Repræsentation i Reykjavik. Derudover pristalsreguleres en lang række af Repræsentationens udgifter (løn, husleje m.v.) i henhold til den høje islandske inflationsrate på 7,1 % fra 2023 til 2024, hvilket også bidrager til et forhøjet bevillingsbehov.

Bruxelles: Der er i de sidste par år sket en løbende forhøjelse af de ordinære udgifter som følge af årligt stigende sagsbehandlertakster, generelle driftsudgifter, herunder inflationsrate på 3,4 %, samt lønudgifter til missionen. I led med hjemkaldelsen af nuværende ambassadesekretær og en forventning om at den kommende udsendte diplomat, sandsynligvis kan blive ansat på et højere stillingsniveau end det er tilfældet aktuelt, påregnes det, at lønomkostningerne hertil vil have en mærkbar indflydelse på budgettet, der i forvejen er meget stramt.

- b) Naalakkersuisut besluttede i 2022, med effekt i 2023, at Grønland skal have en sekunderet medarbejder i Kongeriget Danmarks faste repræsentation til NATO i hovedkvarteret i Bruxelles. Dette blev ligeledes understøttet ved Grønlands Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitiske Strategi 2024-2033. Med sekunderingen får Grønland adgang til mere information over den sikkerhedspolitiske situation i en stadig mere ustabil og usikker verden, hvilket er vigtigt for at træffe diverse politiske beslutninger på et informeret grundlag. Samtidig sikrer Grønland, at der er en medarbejder fra Arktis, som kender Arktis og med et grønlandsk perspektiv er med til at bidrage til analyser, diskussioner og politikker vedr. "Det Høje Nord" i NATO. Udsendelsen har ligeledes bidraget til at understrege og sende et signal til omverden om, at Grønland befinder sig i gruppen af ligesindede lande som står for demokrati, respekt for folkenes selvbestemmelsesret og folkerettens principper. Det giver sig udtryk en mærkbar afledt effekt, hvor Grønland nu i højere grad inddrages i multilaterale diskussioner og samtaler af Grønland, hvor Grønland også kan bidrage og give sine positioner til kende med udgangspunkt i strategien.

- c) For at kunne imødekomme Naalakkersuisuts og strategi-forligspartiernes godkendte strategi, skal der afsættes midler til oprettelse af en ny repræsentation i Ottawa, Canada. Repræsentationen skal arbejde med implementeringen af MoU indgået mellem Grønland og Nunavut, arbejde for etablering af Arktisk Nordamerikansk Forum, for forbedret mobilitet mellem Canada og Grønland, samt generel udvikling af det bilaterale forhold, bedre konnektivitet mellem landene og forbedre mulighederne for udvikling af handelsforholdene imellem Grønland og Canada, osv. Det første år arbejdes der med en udsendt medarbejder med diplomatisk status, samt en lokalansat sekretær. Fra det andet år tilføjes en udsendt medarbejder ligeledes med diplomatisk status, hvorefter repræsentationen er fuldtallig for så vidt angår de fastansatte medarbejdere. På sigt vil repræsentationen også kunne tage imod en grønlandsk praktikant, som i flere af de andre repræsentationer. Tingen for oprettelsen af repræsentationen er sat til den 2028. Det er det følgende år efter afgivelsen af Arktisk Råd-formandskabet. Herved er intentionen, at nogle af de ekstra opbyggede mandskabsressourcer efter formandskabet ikke går tabt, men derimod udnyttes til organisk vækst, som vil give sig udtryk i etableringen af repræsentationen i Ottawa.
- d) For at kunne imødekomme Naalakkersuisuts og forligspartiernes godkendte strategi, skal der afsættes midler til ressourcer til det internationalt fokuserede handelsarbejde og arbejdet med WTO. Dette får også betydning for strategiens mål om at overtage sagsområder, der udvikler og relaterer sig til handelsområdet, samt arbejde for at hæve værdien af sin samlede eksport, udvikle og diversificere markeder mm. Grønlands fremskredne handelsdialoger med Storbritannien, samt indledningsvise dialoger med Kina og Island viser, at Grønlands ønsker om handelsaftaler med disse vigtige markeder nødvendigvis må tage en del af sit afsæt i Verdenshandelsorganisationen WTO's regelsæt. WTO's regelsæt udgør en fælles standard referenceramme for de lande, som vi handler med, og som vi ønsker at opnå bedre handelsbetingelser med gennem handelsaftaler. Det skal bemærkes, at grønlandske selskaber betaler betragtelige beløb i indførselsafgifter til de nævnte lande. Handelsaftaler kan nedbringe disse beløb, og medarbejderen vil være en vigtig brik i denne indsats. WTO-området er et teknisk udfordrende område, der ikke kun dækker handel med varer, men også andre områder herunder fiskerisubsidier. Det er ligeledes et område, hvor Grønland er dækket af Danmarks medlemskab af en multilateral organisation. Der kan derfor være kompetencespørgsmål, der jævnlige skal afdækkes. Det kræver således særlig indsigt hos medarbejdere samt videreuddannelse for at sikre Grønlands interesser og rettigheder indenfor det internationale handelspolitiske område, herunder indgåelse af handelsaftaler og drøftelser af WTO-forhandlinger. Alternativet er en højere grad af anvendelse af eksterne internationale konsulenter. Midlerne dækker en (erfaren) medarbejder samt midler til rejseaktiviteter, kurser samt målrettede konsulenttydelser.
- e) Kongeriget Danmark skal varetage formandskabet for Arktisk Råd for 2025 til 2027. Overtagelsen af formandskabet følger ordinær rotation mellem Arktisk Råds medlemslande. Grønland er en central del og deltager i ledelsen af Kongeriget Danmarks medlemskab. Mange af områderne, der involveres i Arktisk Råds arbejde, er ligeledes under grønlandsk overtaget kompetence. I relation til det politiske ønske om i højere grad at tage lederskab i formandskabet under Kongerigets formandskab i 2025-2027, vil der blive behov for dedikerede ressourcer til ekstraordinært grønlandsk personale under formandskabet samt deres aktivitetsforpligtelser under formandskabet. Der allokeres således midler til to personer på chef-niveau/chefkonsulent-niveau, samt to

medarbejdere på AC-fuldmægtig/specialkonsulent niveau. Ud fra nuværende og tidligere formandskabsbudgetter, regnes der med et samlet formandskabsbudget på mellem 18-20 mio.kr. fordelt på to år, som yderligere skal fordeles på tre lande i Kongeriget. I takt med et grønlandsk ønske om større ledelsesansvar og synlighed under Formandskabet, stiger Grønlands udgiftsandel. Politisk har Grønlands udtrykt et stærkt ønske om at påtage sig mere ansvar og ledelse i Arktis-indsatsen, hvilket ligeledes afspejler sig i Grønlands Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitiske Strategi for 2024-2033.

Med venlig hilsen

Vivian Motzfeldt
Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender

Til Finans- og Skatteudvalget
Her

24-10-2024
Sags nr. 2024 - 20042
Akt. id. 24686662

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 64
E-mail: isn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Finans- og Skatteudvalgets skriftlige spørgsmål til Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender vedr. Finanslovsforslaget for 2025

Kære Finans- og Skatteudvalget.

Tak for spørgsmålene. Spørgsmålene er gengivet enkeltvis nedenfor, efterfulgt af en besvarelse.

- 1. Antallet af udenlandske tilflyttere til Grønland er stigende og ansættelse, bl.a. inden for omsorgsområdet sker, på trods af, at medarbejdere ikke nødvendigvis behersker sproget. Udvalget ønsker at få oplyst, hvilke konkrete planer Naalakkersuisut har for at fremme integration, herunder tilegnelse af det grønlandske sprog, særligt for tilflyttere fra ikke-nordiske lande.*

Svar: Naalakkersuisut indgik i september 2023 en aftale med den danske Udlændinge- og Integrationsminister om at se på løsninger indenfor den lovgivningsmæssige ramme for integrationsområdet for Grønland, for at kunne tilbyde en integrationsindsats for udlændinge i Grønland. Arbejdet pågår stadig og det forventes, at der drøftes forskellige løsningsmodeller i indeværende år.

Derudover har Naalakkersuisut planer om at afholde et arbejdsmarkedsseminar i det nye år vedr. en fælles arbejdsmarkedspolitik, hvor folkevalgte og organisationer inviteres til dialog. På seminaret agter Naalakkersuisut at bringe arbejdskraften op som emne for at få en fælles forståelse af, hvilken retning der skal arbejdes hen imod ift. lokal, regional, national og international arbejdskraft, herunder også hvordan international arbejdskraft kan integreres.

Kommunikation går begge veje. I dag udbydes der sprogkurser i almen engelsk og engelsk administrativ for SIK-ansatte i Nuuk hos KTI (Teknikkimik Ilinniarfik). Der udbydes også sprogkurser i grønlandsk ved KTI både online eller ved fysisk tilstedeværelse. Det vil sige, at arbejdsgiveren kan handle og lade deres ansatte opkvalificeres i sprog, ved at købe opkvalificering, når de ansætter udenlandske statsborgere.

2. *Udvalget ønsker desuden at få oplyst, hvilke planer Naalakkersuisut har for at føre kontrol med, at den intensiverede indførsel af udenlandsk arbejdskraft sker under ordentlige vilkår for både tilflytterne og lokalsamfundet.*

Svar: Naalakkersuisut fører løbende kontrol med virksomheder, der har ansat udenlandsk arbejdskraft. Tilsynet kan både foregå vilkårligt og akut ved mistanke om at virksomheder benytter sig af udenlandsk arbejdskraft uden arbejdstilladelse. Kontrollen foretages i et samarbejde med Skattestyrelsen, Kommunen, Politiet og Departementet.

Naalakkersuisut har udarbejdet en vejledning i behandling af udlændingesager for at styrke indsatsområdet vedrørende typer af sager som

- ansøgning om opholds-og arbejdstilladelse
- forlængelse af opholds-og arbejdstilladelse
- ansøgning om tidsubegrænset opholdstilladelse
- ansøgning om ægtefællesammenføring
- familiesammenføring

På den måde kan der ved tilsyn forekomme situationsbestemte forhold, der vedrører forskellige variationer af udefrakommende arbejdskraft.

Derudover er Naalakkersuisut ved at se på om fagorganisationer skal være en del af kontrolinstanser, herunder afklare hvorvidt der er behov for en lovændring i forhold til at kunne føje flere parter til kontrolindsatsen.

3. *Udvalget ønsker desuden at få oplyst, hvilke uddannelser gruppen af udenlandsk arbejdskraft har?*

Svar: I disse år er udenlandsk arbejdskraft i lufthavnsbyggerierne primært lastbilchauffører, maskinfører, mekanikere, landmålere, ingeniører, kokke rengøringsfolk m.m. Typisk er der ellers tale om kokke og tjenere indenfor restaurationsbranchen samt ufaglærte indenfor rengøringsbranchen, i fiskeriindustrien og nu også indenfor detailhandlen. Alt i alt er der mange ufaglærte, set i forhold til den faglærte del af den tilkaldte udenlandske arbejdskraft.

4. *Udvalget finder det meget vigtigt at alle bidrager til samfundets økonomi. I den forbindelse er det en afgørende ting, at en så stor andel som muligt af de arbejdsduelige er beskæftiget, hvilket kan være med til øge produktionen og gerne reducere behovet for arbejdskraft udefra.*

- a. *Hvad gør Naalakkersuisut for at motivere ledige (eksempelvis personer under matchgruppe 1) til at finde arbejde og være med til at øge produktionen?*

Svar: Naalakkersuisut har indgået resultatkontrakt med de enkelte kommuner om drift af Majoriaq-centre, som har tre kerneområder:

- Job
- Vejledning
- Opkvalificering.

I jobcenter-delen/arbejdsformidlingsdelen arbejdes der bl.a. med personer i f.eks. matchgruppe 1. Majoriaq-konsulenten er klædt på til at møde den ledige. Samtalen med den ledige er velovervejet, med den ledige i centrum vil spørgsmålene komme omkring personlige, faglige og sociale kompetencer såsom:

- kompetencer, civil status, og økonomi
- helbred
- kontaktoplysninger

- evt. misbrugsproblemer og andre personlige problemer
- om arbejdsliv og erfaringer
- uddannelsesbaggrund og tidligere opkvalificeringer
- oplysninger om fremtidsplaner

Ved opsøgende vejledning indkaldes der til samtale hos Majoriaq. Vejlederen er lydhør over, hvor den arbejdsløse er i livet. Som de nævnte personlige, faglige og sociale kompetencer indikerer, så kan situationen være forskelligartet, hvorfor en handlingsplan aldrig kan være helt ens. Hver ledig er vigtig og har sin egen personlige historie.

En registreret ledig, når vedkommende er jobparat, har ret til jobsøgningsydelse. Jobsøgningsydelsen omfatter kun de personer som er over 18 år. Enhver modtager af jobsøgningsydelse skal til enhver tid stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Læs mere om hvilke tilbud der er tilgængelige under svar til spørgsmål 9.

- b. *Har Naalakkersuisut overvejet om udbuddet af arbejdskraft kan øges ved at motivere pensionsmodtagere, herunder førtidspensionister, til fortsat beskæftigelse?*

Svar: Nugældende beskæftigelsesstrategi gælder til udgangen af 2024. Den næste beskæftigelsesstrategi vil som et af indsatsområder have fokus på et mangfoldigt arbejdsmarked. Og herunder vil emnet blive behandlet i detaljer, og indholdet vil blive afstemt med Naalakkersuisut i løbet af 2025.

Revurdering af revalidender og førtidspensionister er en kerneopgave hos Majoriaq. Set i forhold til Naalakkersuisuts Holdbarheds- og Vækstplan 2, hvor det fremgår, at der skal stræbes efter at flere førtidspensionister kommer i beskæftigelse igen, så er Departementet for Sociale Anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender i dialog med Majoriaq-Centre ifm. kommunale kurser i revalidering.

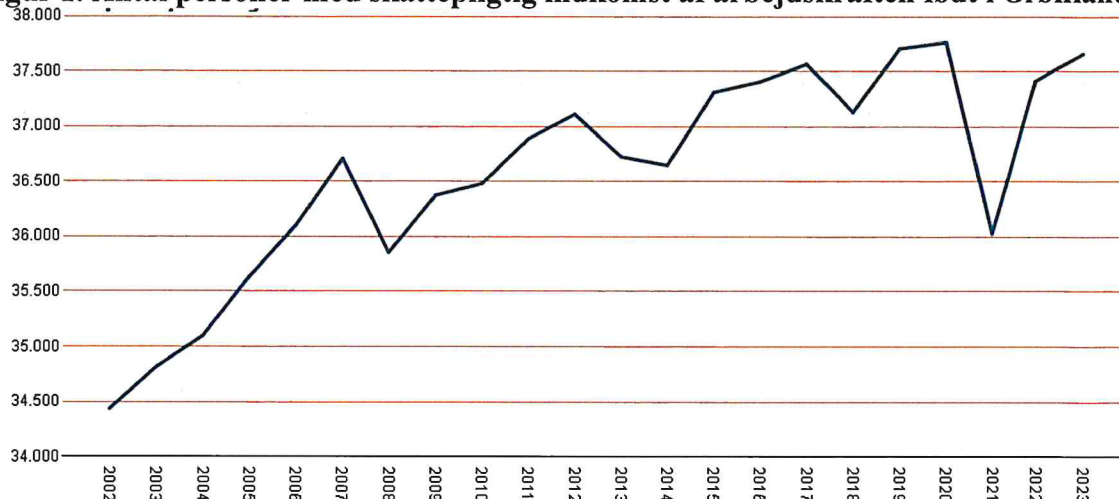
Dog skal man være opmærksom på, at rettigheder og betingelser for flexjob, revalidering eller førtidspension ikke ændrer sig. Men afdækning ved revurderingsarbejde kan vise, om alle opfylder betingelserne til de respektive tiltag, da arbejdsevnen for nogen kan ændre sig i livet. Men også et godt arbejdsliv for den ældre gruppe kan være med til at sikre arbejdsstyrkens størrelse. Læs mere i svaret under spørgsmål d.

- c. *Har Naalakkersuisut tal på om stigningen i arbejdskraft udefra betyder faldende beskæftigelse for den lokale arbejdskraft?*

Svar: Naalakkersuisut har tal på, at antallet af den lokale arbejdskraft, som betaler skattepligtig indkomst, er stigende. Det vil sige, at selvom der er udefrakommende arbejdskraft, så er der stødt stigende beskæftigelse hos de lokale arbejdstagere. Tallene er fra Grønlands Statistiks indkomststatistik.

Figur 1. Antal personer med skattepligtig indkomst af arbejdskraften født i Grønland

Kilde: Statistikbanken [INDPI102]

- d. *Hvordan vil Naalakkersuisut arbejde for erstatning af de store årgange som snart forlader arbejdsmarkedet?*

Svar: Naalakkersuisut prioriterer tværdepartemental samarbejde i målsætninger, som er helt i tråd med reformarbejdet, som er nødvendigt for det fremtidige samfund, set i forhold til korte og det lange perspektiv. Naalakkersuisuts arbejde har haft fokus på mangfoldigt arbejdsmarked, ungdomsledighed og den ældre gruppe af arbejdstagere. Den gensidige forsørgerpligt er afskaffet og der er reguleret på aftrapningssatser for at gøre det mere attraktivt for den ældre gruppe at blive længere på arbejdsmarkedet. Derudover er der fokus på øget selvforsørgelse. Det er helt klart, at et sundt liv giver bedre muligheder, hvorfor forebyggelsesarbejde også er et vedvarende indsatsområde ved et tværdepartementalt samarbejde.

5. *Udvalget ønsker at få oplyst, hvilke af de medtagne punkter i finanslovsforslaget, se side 154, som omhandler Holdbarheds- og Vækstplanens reformspor 1, indgår i FFL2025 og hvordan?*

Svar: Besvarelse af spørgsmålet omhandler forhold indenfor Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender ressortområde.

For at sikre en større sammenhæng i indsatsen overfor børn og unge på uddannelsesområdet forbereder Naalakkersuisut en ressortændring af NUIKI-projektet (uddannelsesløft i bygder) og vejledning af lærlinge fra Departementet for Sociale Anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender til Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke.

Derudover er opsøgende vejledning af ungemålgruppen i gang med at blive styrket i form af en IT-teknisk udviklingsarbejde, som gør det muligt for vejledere, at finde frem til unge udenfor uddannelses- og beskæftigelsessystemet.

Departementet forventer i november at kunne sende i udbud en ny jobportal, og det forventes at udviklingen af en ny jobportal går i gang i det nye år.

Departementet arbejder fortsat på, at PKU – kurserne ved brancheskolerne skal løfte den ufaglærte og den ledige arbejdskraft i bl.a. ældreplejen. Især ved at anerkende de realkompetencer, som er opbygget gennem tidligere erfaringer.

Siden 2018 er der udviklet kurser indenfor realkompetencevurdering, hvor der brobygges for at ufaglærte medarbejdere kan blive faglærte i et relativt kortere opkvalificeringsforløb (5x5 uger) med balance mellem arbejde og skoleophold hos Center for Sundhedsuddannelser (Peqqissaanermik Ilinniarfik). RKV- forløbene (realkompetencevurdering) er godkendte af Naalakkersuisut og er oprettet i samarbejdet mellem Departementet for Arbejdsmarked, Departementet for Uddannelse og SPS eller Center for Sundhedsuddannelser.

6. *Naalakkersuisut oplyser i HVP 2, at der aktuelt forberedes en ny uddannelsesstrategi, der forventes klar til årsskiftet 2023/2024. Hovedfokus heri vil være på et løft af folkeskolen og indsats i forhold til ungdomsgruppen. Naalakkersuisut nævner en 11-punkts handlingsplan for at reducere antallet af unge i ungdomsgruppen. Hvor langt er Naalakkersuisut nået med det sidstnævnte arbejde?*

Svar: Spørgsmålet falder ind under ressortområdet for Departement for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke, hvorfor spørgsmålet anmodes rettet til Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke.

7. *Naalakkersuisut oplyser at have godkendt en Uddannelsesstrategi 2024-2030 samt Uddannelsesplan 2024. Hvordan vil arbejdet med koordinering af disse ske? Hvad viser indholdet af FFL 2025 mere konkret om dette arbejde?*

Svar: Spørgsmålet falder ind under ressortområdet for Departement for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke, hvorfor spørgsmålet anmodes rettet til Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke.

8. *Folkeskolen er meget vigtig og især de unge mænd har mest problemer med gennemførelsen af folkeskolen. Folkeskolen har bl.a. til formål at forberede de unge til uddannelse og erhverv. Det er derfor udvalgets holdning, at det rigtige må være, at Majoriaqs rolle bør reduceres. Det er udvalgets holdning, at der bør ske en styrkelse af folkeskolen, som gør, at Majoriaq ikke længere er nødvendig. Udvalget ønsker Naalakkersuisuts kommentarer til dette.*

Svar: Naalakkersuisuts Holdbarheds og Vækstplan 2 indeholder initiativer, der bl.a. forbedre uddannelsesvejledningen og indførelse af grundskoleforløb for 15-17-årige. Derudover er Naalakkersuisut i gang med et samarbejde med kommunerne om at etablere Pilersitsiviit, således unge med "kloge hænder" kan vejledes til erhvervsuddannelser, mhp. at minimere ungdomsgruppen. På den måde får unge mennesker et andet tilbud end boglig opkvalificeringstilbud i kommunerne pr. 1. januar 2025.

Naalakkersuisut vil gerne gøre opmærksom på, at omtalen af Majoriaq som noget, der skal reduceres og ikke længere er nødvendig kan skabe forvirring for de parter, der indgår resultatkontrakter om drift af Majoriaq-centre. Det skal understreges, at der er en bred vifte af opgaver i Majoriaq for borgere. Naalakkersuisut kan dog se, hvad Finans og Skatteudvalget mener, når de omtaler Majoriaq på denne måde. I så fald, anmodes Finans og Skatteudvalget at bekræfte overfor Naalakkersuisut, at det handler om den boglige opkvalificeringstilbud FA – Folkeskolens Afgangsprøve.

Majoriaqs målgruppe er mangfoldig både hvad angår social- eller uddannelsesmæssig baggrund, alder og køn.

Se svaret under spørgsmål 9 for yderligere oplysninger vedr. arbejdsområder og målgrupper.

9. *Det er udvalgets opfattelse at Majoriaq får mere og mere central rolle med ikke ubetydelige bevillinger. Derfor er det af stor vigtighed at, der sker en grundig styring og kontrol med Majoriaq afdelingernes aktiviteter og resultater. Udvalget ønsker Naalakkersuisuts kommentarer til dette.*

Svar: Majoriaq arbejder med tre hovedområder: arbejdsmarkedsopgaver, vejledningsopgaver og opkvalificeringsopgaver, som alle er lige vigtige.

Majoriaqs arbejdsmarkedsopgaver handler om at sikre, at så mange borgere som muligt er i beskæftigelse. Dette inkluderer:

- Visitering af arbejdssøgende og beskæftigede til faglige kurser (finanslovsbaserede kurser som PKU og AMA)
 - Afholdelse af afklaringsforløb for ledige og førtidspensionister.
 - Sagsbehandling af ansøgninger om revalideringsydelse.
 - Arbejdsformidling og jobanvisning for arbejdssøgende.
 - Anvisning af arbejdskraft til virksomheder på tværs af erhverv.
 - Aktivering og omskoling af arbejdsløse.
 - Afholdelse af vejlednings- og motivationsforløb for førtidspensionister og langtidsledige.
 - Hjælp til arbejdssøgende med at udarbejde CV.
 - Registrering af midlertidigt ledige og modtagelse af ansøgninger om mobilitetsfremmende ydelser.
 - Sagsbehandling af jobsøgningsydelse og ansøgninger fra udefrakommende arbejdskraft.
 - Opsøgende arbejdsmarkedsindsats på lokalt, regionalt og nationalt niveau.
 - Matchgruppering af ledige for at forbinde dem med relevante jobmuligheder.
- Vejledningsopgaverne omfatter rådgivning og hjælp til borgere, der søger vejledning. Dette inkluderer:
- Vejledningssamtaler for førstegangsledige og udarbejdelse af universelle handlingsplaner.
 - Karrierevejledning.
 - Uddannelsesvejledning.
 - Vejledning til opkvalificeringselever.
 - Forældrevejledning.
 - Opsøgende vejledning og vejledning i mindre bosteder.
- Majoriaqs opkvalificeringsopgaver dækker både boglig og praktisk opkvalificering:
- Boglig opkvalificering.
 - Ikke-boglig opkvalificering, der omfatter værkstedsforløb, jobtræning og højskoleforløb.

Naalakkersuisut har ansvar for styring og kontrol af Majoriaqs aktiviteter. Der føres løbende tilsyn med alle Majoriaqs opgaver inden for arbejdsmarked, vejledning og opkvalificering for at sikre, at de udføres i overensstemmelse med gældende regler.

Naalakkersuisut sørger også for løbende opkvalificering af Majoriaqs medarbejdere ved at tilbyde forskellige uddannelser:

- **Majoriaq konsulentuddannelse**, der sikrer, at ansatte kan udføre deres arbejde i henhold til gældende lovgivning.
- **Faglæreropkvalificering**, der opdaterer undervisernes kompetencer og holder dem ajour med de nyeste undervisningsmetoder.
- **Vejledergrunduddannelse**, i samarbejde med Aqqut.gl, som kvalificerer vejledere til at rådgive om uddannelse, erhverv og karriere for børn, unge og voksne.

Naalakkersuisut har udviklet IT-systemer, der gør sagsbehandlingen hos Majoriaq mere effektiv. Disse systemer vedligeholdes og videreudvikles løbende.

Når nye love indføres, tilbydes Majoriaqs medarbejdere kurser, så de kan tilpasse sig de nye krav. Naalakkersuisut afholder to årlige centerledermøder med Majoriaq, hvor der diskuteres politikker, resultatkontrakter mellem Naalakkersuisut og kommunerne samt daglige udfordringer. Ved det andet møde deltager også kommunernes chefer fra Majoriaq-områderne, hvilket skaber en tæt dialog om Majoriaqs opgaveløsning.

Majoriaq-centrene afrapporterer årligt til Naalakkersuisut om deres aktiviteter. Dette sikrer en grundig styring og kontrol af Majoriaqs opgaver og aktiviteter.

Sammenfattende sørger Naalakkersuisut for, at Majoriaq løbende bliver kontrolleret, opkvalificeret og styret, så centrene effektivt kan udføre deres arbejde og tilpasse sig nye krav og udfordringer.

10. *Naalakkersuisut finder, at en kommende udredning om behovet for mulige kompenserende tiltag i tilknytning til reformen på personskatte- og afgiftsområdet, naturligt kan ske sideløbende med overvejelser om en indførelse af en fattigdomsgrænse. Hvornår forventer Naalakkersuisut at en udformning af fattigdomsgrænse kan være klar?*

Svar: Spørgsmålet falder ind under ressortområdet for Departementet for Børn og Unge hvorfor spørgsmålet anmodes rettet til Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke.

Tekstanmærkninger

Tekstanmærkningerne er medtaget i Finanslovsforslagets bilag 2. Tekstanmærkningerne har formelt set karakter af lovtekst, og der kan ved tekstanmærkning således søges gjort undtagelser eller tilføjelser til øvrig lovgivning. Mestendels har tekstanmærkningerne karakter af bemyndigelser til Naalakkersuisut til at foretage konkrete økonomiske dispositioner til understøttelse af den økonomiske styring.

Udvalget ønsker at Naalakkersuisoq gennemgår nye og ændrede tekstanmærkninger inden for Naalakkersuisoqs aktivitetsområder. Gennemgangen skal indeholde en beskrivelse af konsekvenserne af ændringen eller af optagelse af en ny. Gennemgangen skal endelig indeholde en begrundelse for, at der er brug for en tekstanmærkning.

Svar: Som det fremgår af bemærkningerne til tekstanmærkningerne til FFL 2025 fremgår der ingen nye og ændrede tekstanmærkninger under Naalakkersuisoqs ressortområde.

Tekstanmærkningen til hovedkonto 31.03.34 Underholdsbidrag og adoption samt bisidderbistand til Børn og Unge er blevet tilrettet som følge af den årlige regulering af optagne satser efter Grønlands Statistiks årlige satsregulering.

Tekstanmærkningen til hovedkonto 31.03.35 Barselsfonden er blevet tilrettet for maksimumssatsen med samme procentvise regulering som minimumssatsen ved tidligere overenskomster på SIK-området er blevet reguleret med siden ikrafttrædelsen af loven.

Budgetbidrag:

Bevillingsændringer i FFL2025 i forhold til FL2024.

Udvalget ønsker at Naalakkersuisoq gennemgår de bevillingsmæssige ændringer for hovedkonti inden for Naalakkersuisoqs aktivitetsområder.

Gennemgangen bør vedrøre hovedkonti for hvis bevillingsændringer ikke skyldes sædvanlige PL-regulering, eller bevillingsændringer der ikke vedrører ressortændringer.

Svar: I lighed med tidligere finanslovsforslag er ændringer udover P/L-regulering angivet på selve budgetbidraget.

Det fremgår af budgetbidraget til hovedkonto 31.01.01 Departementet for Sociale Anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender, administrationen at bevillingen på hovedkontoen er blevet nedsat med årligt 458.000 kr. til finansiering af Selvstyrets puljeordninger indenfor rekruttering, uddannelse af elever samt til en sikkerhedspulje.

Det fremgår af budgetbidraget til hovedkonto 31.03.08 Offentlig pension til alderspensionister at bevillingen på hovedkontoen er blevet forhøjet med årligt 8,2 mio. kr. i forbindelse med en ændring af loven således at der ikke længere sker modregning af ægtefælleindkomst i alderspensionen.

Det fremgår af budgetbidraget at hovedkonto 31.07.05 Majoriaq er blevet forhøjet med 1,2 mio. kr. i 2025 til udviklingstiltag i forbindelse med implementeringen af Pilersitsiviit.

Det fremgår af budgetbidraget til hovedkonto 31.08.07 Udgifter til valg at bevillingen på hovedkontoen er blevet forhøjet med 250.000 kr. i 2026 til udgifter forbundet med afholdelse af kommende folketingsvalg. Udgiften forventes at skulle afholdes hvert 4. år.

Med venlig hilsen

Til: Finans og Skatteudvalget

Skriftligt svar fra samråd d. 11. september 2024

03-11-2024
Sags nr. 2024 - 17991
Dok. nr. 24581689

For det første vil jeg gerne sige tak for indkaldelsen og samrådet. Som nævnt til mødet, med de givne tidsfrister, er det desværre begrænset hvor meget, at jeg som Formanden for Naalakkersuisut kan svare på detaljerede spørgsmål fra udvalget. Derfor henviser jeg i nogle steder til ressortansvarlig Naalakkersuisoq.

Postboks 1015
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 32 50 02
E-mail: govsec@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Hermed opstilles spørgsmål og svar:

1. De selvstyrejede aktieselskaber spiller en stor rolle i samfundet. Dette understreges også i Naalakkersuisuts gennemgang af udviklingen i de største selskaber under de almindelige bemærkninger i finanslovsforslaget. I forhold til vurderingen af Naalakkersuisuts beskrivelse af selskabernes udvikling, vil det efter udvalgets mening have været hensigtsmæssigt, at kunne se, om selskabernes udvikling og resultater har levet op til Naalakkersuisuts forventninger til de enkelte selskaber.
Udvalget savner derfor ejerskabsstrategier for de enkelte selskaber, og at disse gøres tilgængelige for Inatsisartut. Det er udvalgets overbevisning, at sådanne ejerskabsstrategier kan bidrage til at gøre Naalakkersuisuts varetagelse af ejerskabsrollen i og formålet med selskaberne mere transparent.

Svar:

- Naalakkersuisut forvalter ejerskabet af de Selvstyrejede Aktieselskaber efter forligsaftalen, ejerskabspolitikken. Der udgives inden længe, **et styringsdokument der er baseret på forligsaftalen**. Styringsdokumentet har til hensigt at skabe klarhed om rationale for Naalakkersuisuts ejerskab, herunder selskabernes overordnede ejerskabsstrategiske rammer og de forventninger, Naalakkersuisut har til selskaberne.
- Bemærk at **selskabernes ledelser**, har i henhold til aktieselskabsloven, ansvaret for at træffe de nødvendige beslutninger ud fra, hvad der tjener selskabet bedst. Dette gøres inden for de rammer, ejerne har fastlagt i selskabets vedtægter, samt den lovgivning, det enkelte selskab er underlagt. Bestyrelsen og direktionen har sammen med den øvrige ledelse i det enkelte selskab til opgave at varetage selskabets anliggender.
- Opgaverne er således fordelt, at bestyrelsen varetager den overordnede og strategiske ledelse under hensyntagen til selskabsloven. Bestyrelsen skal herunder sørge for, at selskabets organisation af virksomheden er forsvarlig, samt kontrollere, at selskabet drives ud fra den fastlagte strategi og under hensyn til vedtægter mv.

- Naalakkersuisut har som aktionær betroet den overordnede ledelse af selskabet til bestyrelsen, som er valgt på generalforsamlingen. Naalakkersuisut udøver sin formelle indflydelse på generalforsamlingen, men i praksis er der tale om en løbende dialog, **aktivt ejerskab**, hvor formanden for bestyrelsen mødes regelmæssigt aktionæren, herunder især hvis der opstår et pludseligt behov herfor. På den måde udøver aktionæren et aktivt ejerskab.
- Naalakkersuisut påtænker at foretage en dialog med forligskredsen, hvor de enkelte selskaber gennemgås, med henblik på at udvikle en konkret strategi for de enkelte selskaber og evt. opdatere vedtægterne herefter.

Med hensyn til oplysningerne om Tusass har udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

2. Det glæder udvalget at selskabet har opnået et positivt resultat, og at selskabets nøgletal i øvrigt ser bedre ud i forhold til de øvrige selskaber. Udvalget bemærker desuden at selskabet har en negativt rentebærende gæld. Udvalget noterer sig dog også at den høje selvfinansiering ikke forventes at fortsætte, da planlagte infrastrukturinvesteringer forventes at give behov for ekstern finansiering.
 - 2.1. Udvalget ønsker at blive orienteret om, hvilke infrastrukturinvesteringer selskabet har planlagt. Udvalget ønsker samtidigt at blive orienteret om, hvordan beredskabssituationen ser ud for søkablerne.

Svar:

Det er selskabets ansvar at sikre kritisk infrastruktur, ud fra lovgivning, vedtægter og generelt ud fra det opdrag selskaber er ansvarlig for.

Svarudkast fra Tusass:

"Tusass har som del af den kommende strategi arbejdet med en finansiell plan mod 2030. Planen viser et stort investeringsbehov, som hovedsageligt fordeler sig over:

- *Investering i redundant søkabel fra Qaqortoq til Aasiaat, samt videreførsel af kablet til Ilulissat. Projektet har kørt siden 2023, hvor havbundsundersøgelse allerede er foretaget og hvor arbejde på landingsstationer pt. er i gang. Den største investering bliver dog selve kablet, der er estimeret til ca. 900mio. DKK, og som derfor vil kræve delvis lånefinansiering. Vi har antaget EU støtte i vores finansielle plan.*
- *Investering i nyt Tier3 datacenter anslået til 100-150mio.*
- *Investeringer i både access- og backhaulteknologier (5G, fiber, satellit, radiokæde, IP netværk mv.) i omegnen af 500mio DKK. Dertil kommer vores "almindelige" investeringsniveau for at undgå end of life udstyr, som estimeres til ca. 100mio DKK årligt.*

Samlet set kigger vi dermed ind i et investeringsbehov omkring 1,5-2mia. DKK over de kommende 4-5 år, hvilket vil kræve en delvis lånefinansiering. Tusass har dog ingen gæld i dag samt et stærkt likviditetsberedskab, så vi forventer ikke udfordringer i at finde lånefinansiering. Vi vil samtidig bestræbe os på at minimere lånebehovet ved at opnå EU støtte, forsøge at indgå internationale partnerskaber, samt ved at styrke vores kapitalbeholdning så meget som muligt frem mod de store investeringer."

"Indenfor Grønland arbejdes der som nævnt med at udlægge et nyt redundant kabel langs sydvestkysten, for at sikre os mod søkabelbrud som dem, der blev oplevet i 2019."

Der fremsendes yderligere informationer til udvalget, om den nævnte EU støtte.

- 2.2. Hvordan er forholdene generelt ud for de fremtidige servicetilbud til de mindre byer?

Svar fra Tusass:

"Tusass vil fortsat arbejde på at forbedre servicetilbuddene til de mindre byer, som det bl.a. lige er sket ved markante prisreduktioner og hastighedsforøgelser til satellitzonen (Qaanaaq, Savissivik, Illoqqortoormiit, Tasiilaq og fåreholderne)."

Der fremsendes yderligere informationer til udvalget, om udviklingen i mindre bosteder.

Med hensyn til oplysningerne om KNI har udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

3. Det glæder udvalget at selskabet har opnået et tilfredsstillende resultat, og at selskabets nøgletal ser tilfredsstillende ud. Udvalget bemærker at selskabet ikke i disse betaler udbytte til ejeren. Hvilke forventninger har Naalakkersuisut til selskabets aktiviteter for de kommende år?
- 3.1. Forventer Naalakkersuisut at selskabets tilfredsstillende resultat vil få positiv virkning for selskabets vare- og bankforsyning af yderdistrikterne i form af bedre priser og service?

Svar:

Overskud bruges til prisdæmpende tiltag på flydende brændstoffer iht. ejerskabspolitikken. De prisdæmpende tiltag afspejler, at dele af de seneste to års store overskud i Energidivisionen fra og med 1. april 2024 er anvendt til at dæmpe prisudviklingen til gavn for forbrugerne. Sikringerne og allokeringen af overskuddet til forbrugerne betyder samlet, at priserne primo april 2024 fortsat er ca. 2,50 kr. lavere per liter end de tilsvarende brændstofpriser rensat for afgifter, som gælder i Danmark. Prisdannelsen i Danmark er baseret på aktuelle verdensmarkedspriser. Se evt. KNI's årsrapport for 2023-24, hvor disse tal er hentet fra.

Svar fra Departementet for Selvforsyning:

"KNIs store overskud for det seneste regnskabsår er hentet i energidivisionen og ikke i varedivisionen.

Årets resultat i varedivisionen er et overskud på 29,8 mio. DKK. Resultatet er ikke tilstrækkeligt i forhold til de investeringer, som varedivisionen står overfor, og som alene kan finansieres gennem overskuddet. I henhold til rammeaftalen mellem Selvstyret og KNI A/S, må der ikke krydssubsidieres mellem selskabets enkelte divisioner. Overskuddet fra energidivisionen må derfor ikke benyttes til eksempelvis prisdæmpende tiltag eller investeringer i Pilersuisoq.

En arbejdsgruppe bestående af Formandens Departement, Departementet for Finanser og Skatter, Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø samt KNI A/S er nedsat af Naalakkersuisut med henblik på at udføre udredningsarbejde for vare- og energidivisionen. Det forventes, at Naalakkersuisuts nedsatte arbejdsgruppe snarest muligt kan genoptage forhandlingerne om varedivisionen med henblik på at afdække de langsigtede rammer samt indgå en aftale for varedivisionen, hvorigennem KNI A/S er bedre stillet til at håndtere udfordringer i markedet."

- 3.2. Kan det påtænkes at der pga. af den seneste udvikling vil blive udarbejdet en strategi eller rapport for selskabet, der sigter imod bedre drift, opgavevaretagelse og investeringer?

Henvis til svar i 3.1.

Svar fra KNI:

"KNI arbejder på grundlag af en strategi, der sigter på at sikre en indtjening der er tilstrækkelig til, at selskabets behov for reinvesteringer kan sikres. Konkret fremgår af selskabets strategi:

"KNIs økonomi skal være sammenhængende og i balance.

Det betyder, at selskabet ikke skal tjene mere, end der er nødvendigt for at opretholde selskabet og dets kerneformål og forpligtelser. Overskuddet bruges til at investere i vores infrastruktur, systemer og ansatte, så KNI kan levere sine kerneydelser." Dette kan sikres i Energidivisionen, hvorimod Varedivisionen er udfordret af, at indtjeningen i denne del af forretningen er under pres som følge af strukturelle udfordringer:

- Vedvarende urbanisering, hvor 200-300 indbyggere årligt flytter væk fra varedivisionens områder og til større byer, svarende til et fald i indtjeningen på 2-3 mio. kr. årligt.
- Nye lufthavne som vil forstærke urbanisering samt bortfald af indtjening fra Duty Free i Kangerlussuaq, som hidtil har finansieret driften af butikkerne i Kangerlussuaq og Narsarsuaq.
- Ny emballagebekendtgørelse, hvor KNI har mistet to store kunder der nu selv indkøber og distribuerer øl/vand direkte fra Danmark

Ovennævnte udfordringer indgår i dialogen mellem Selskabet og Naalakkersuisut med en ambition om at en langsigtet konklusion nås i efteråret 2024.

Af selskabets strategi fremgår desuden driftsoptimeringer som et særskilt tema, som adresserer nødvendigheden i løbende at forbedre den eksisterende forretning, gennem en række tiltag med henblik på optimeringer og reducerede omkostninger. Dertil er der i strategien sat fokus på at forfølge nye indtjeningsmuligheder for selskabet.

KNI arbejder kontinuerligt på forbedringer i varetagelsen af selskabets opgaver. Bl.a. derfor pågår et større projekt ift. optimering af selskabets processer og kontroller.

KNI har i dag forældede IT-systemer, og der arbejdes intensivt på en udskiftning af disse. De nye systemer er en forudsætning for langsigtede forbedringer og effektiviseringer i opgavevaretagelsen."

- 3.3. Neqi A/S udgør et indhandlings- og produktionsselskab inden for fødevarer, hvor KNI er et handelsselskab. Er det ikke bedre at Neqi A/S er under Royal Greenland A/S, som også har stor erfaring med fødevareproduktion? Det er udvalgets forventning, at Royal Greenland A/S bedre vil kunne understøtte Neqi A/S?

Svar:

Naalakkersuisut overvejer PT ikke at overføre Neqi til Royal Greenland. Naalakkersuisut har nedsat en administrativ arbejdsgruppe der i samarbejde med KNI skal kikke på en permanent og bæredygtig løsning for Neqi's fremtid. Dette arbejde forventes færdig i starten af 2025.

- 3.4. Er KNI med til at skabe positiv konkurrencesituation lokalt ude på de steder KNI har aktiviteter, og hvordan ser KNI's prissætning ud sammenlignet med lokale konkurrenter?

Svar:

Naalakkersuisut vil arbejde for at foretage en prisanalyse for varedivisionen i KNI. Herefter vil svaret fremgå.

Svar fra KNI:

"KNI fastlægger ens priser for butikker i hele landet, og udjævner derfor eventuelle forskelle for omkostninger til transport, lagerkapacitet til vinterforsyning m.v. KNI bidrager ikke til en usund konkurrence ved bevidst at prissætte lavere end private aktører. Der kan dog være forskellige årsager til at KNI er billigere på nogle varer, idet f.eks. private aktører (kiosker) som oftest har længere åbningstider, mindre indkøbsmængder m.v. og derfor prissætter varerne højere. Denne form for prissætning er en naturlig måde at drive detailhandel på, og ses alle steder."

- 3.5. Er der foretaget prisanalyser inden for dagligvareområdet. I så fald efterlyser udvalget denne.

Svar:

Der er endnu ikke foretaget en prisanalyse inden for dagvareområdet. Naalakkersuisut har ved den ordinære generalforsamling påbudt ledelsen i KNI at have fokus på at minimere uhensigtsmæssige prisforskelle på de samme vare og dagligvare, som sælges på tværs af butikkerne i varedivisionen. Naalakkersuisut skal derover oplyse at der arbejdes på at tage initiativ til en analyse om priserne i varedivisionen.

Med hensyn til oplysningerne om Royal Greenland (RG) har udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

4. Det oplyses at RG's nettorentebærende gæld udgjorde 2.960 mio. kr. i 2023, og at overskuddet og nøgletallene udviser negative tal. Desuden har RG den laveste soliditet af de selskaber der er medtaget i tabel 6 oversigt over seneste regnskab over de største selvstyrejede aktieselskaber på side 145.
- 4.1. Hvilken effekt kan RG's meget høje gæld samt underskuddet på driften have på Selvstyrets almindelige kreditværdighed?

Svar fra Departementet for Finanser:

"Der er en tæt sammenhæng mellem de lånemuligheder, som Selvstyret har, og de lånemuligheder, der er tilgængelige for de selvstyrejede selskaber. Långivere og finansielle institutioner vurderer ofte ikke blot kreditværdigheden af Selvstyret og selskaberne hver for sig, men ser dem som en samlet enhed. Dette betyder, at selskabernes økonomiske situation og gældsforpligtelser kan have en direkte indvirkning på, hvordan långivere opfatter Selvstyrets samlede risiko. Når selskaberne optager lån, påvirker det således indirekte Selvstyrets muligheder for at optage fremtidige lån på gunstige vilkår. Derfor kan der opstå en situation, hvor landskassens låneevne begrænses eller påvirkes af selskabernes gældsniveau. Selvstyret har, isoleret set, for nuværende en meget begrænset gæld."

Bemærk at selskabet har fortaget nødvendige investeringer i nye trawlere og har ved gældens maksimal periode, været ramt af faldende markedspriser på kernearterne, rejer, hellefisk og torsk. Selskabet er i gang med en rekonstruktionsplan idet Royal Greenland gang med at vende enhver sten i koncernen for at optimere driften og reducere omkostningerne. Det er imidlertid et arbejde, der tager tid, og effekten vil først slå fuldt igennem på RGs bundlinje om to til tre år.

Naalakkersuisut er ved at lave en gældsstrategi for de Selvstyreejede Aktieselskaber.

- 4.2. Udvalget anser det for vigtigt, at RG's betydelige gæld løbende kan afvikles via overskud på driften. Alternativet vil jo være, at der igen må indskydes yderligere kapital, som det er sket før. Kan Naalakkersuisut oplyse, om der i fremtiden kan forventes at selskabet opnår overskud. Er det i den forbindelse Naalakkersuisuts fortsatte forventning, at selskabets resultat vil kunne ligge på 75 – 150 mio. kr. i 2024?

Svar:

Naalakkersuisut forventer ikke det bliver nødvendigt at indskyde kapital i Royal Greenland. Derudover forventer Naalakkersuisut at selskabets *back-to-black* strategi igen i år vil starte med at give positive resultater, hvilket er selskabets seneste udmelding til Naalakkersuisut.

Svar fra Royal Greenland:

"Royal Greenland har iværksat en ambitiøs turn-around plan, "Back-to-Black", der har til formål at styrke selskabets økonomiske resultater gennem besparelser og optimeringer. Planen er allerede begyndt at vise positive resultater, og vi forventer, at den vil bidrage væsentligt til forbedringer i 2024. Det er dog vigtigt at bemærke, at de fulde effekter af planen først vil manifestere sig fra 2025. Som nævnt i vores halvårsmeddelelse, forventer vi fortsat et positivt resultat før skat i 2024, men hvorvidt vi når det angivne interval på 75-150 mio. kr. afhænger af eksterne faktorer såsom markedsforhold og råvarepriser samt effekten af de igangværende initiativer."

- 4.3. Hvordan forventer Naalakkersuisut, at den netop vedtagne fiskerilov vil kunne være med til at bidrage til RG's driftøkonomi på en positiv måde?

Svar fra Departementet for Fangst og Fiskeri:

"Naalakkersuisut forventer ikke at den netop vedtagne fiskerilov, på kort sigt, vil påvirke Royal Greenland A/S' driftøkonomi."

Der kan indhentes yderligere information omkring punktet hos Naalakkersuisoq for Fangst og Fiskeri

- 4.4. Hvilke tilpasninger vil være nødvendige for Royal Greenland som følge af vedtagelsen af fiskeriloven?

Svar:

Det bliver op til selskabet at foretage disse tilpasninger Inatsisartut har besluttet og Naalakkersuisut forventer at føre dialog med selskabet, omkring betydningen for selskabet som følge af vedtagelsen af fiskeriloven.

- 4.5. Hvilke forventninger har Naalakkersuisuts at indhandling og landproduktion vil kunne bidrage positivt som overskudsgivende økonomisk bæredygtig aktivitet?,

Svar fra Departementet for fangst og fiskeri:

"Generelt set er det Naalakkersuisut og Inatsisartut som fastlægger rammerne for landproduktion, men det er op til erhvervet at udvikle produktionen. Det må forventes at erhvervet løbende vil tilpasse produktionen til udviklingen i fiskeriet og på markederne. Det forventes dermed at den udvikling af fiskeriet som afstedkommes af den nye fiskerilov på længere sigt, kan påvirke udviklingen af den landbaserede produktion. Den landbaserede produktion har økonomisk betydning lokalt, hvor den bidrager til beskæftigelse og positive økonomiske effekter for det lokale erhverv. Derfor har man med den nye fiskerilov uddelegeret beslutninger om etablering af landanlæg til kommunerne, hvilket vil understøtte bedre lokal planlægning af erhvervsudvikling."

- 4.6. Er RG ligesom andre virksomheder udfordret i forhold til rekruttering og fastholdelse af medarbejdere?

Svar fra Royal Greenland:

"Som mange andre virksomheder oplever Royal Greenland udfordringer med rekruttering og fastholdelse af kvalificerede medarbejdere, især inden for specialiserede områder som fiskeri, forarbejdning og teknologi. For at imødegå dette arbejder vi aktivt på at tiltrække global arbejdskraft, der kan styrke vores kapacitet og understøtte Royal Greenlands position som en global virksomhed. Samtidig fokuserer vi på at forbedre vores employer branding og rekrutteringsstrategier, herunder samarbejde med uddannelsesinstitutioner og lokale arbejdsmarkeder. Derudover har vi iværksat opkvalificeringsprogrammer for at udvikle og fastholde vores eksisterende medarbejdere."

- 4.7. Hvis man i den anden ende forestiller sig, at der i fuldt omfang sker fiskeproduktion på havet, hvor meget arbejdskraft vil der så kunne frigøres på land.

Svar:

Der henvises venligst til Naalakkersuisoq for Fangst og fiskeri.

- 4.8. I hvor mange andre lande opererer RG, og hvor meget bidrager disse aktiviteter til RG's samlede økonomi?

Svar fra Royal Greenland:

"Royal Greenland opererer globalt på tværs af 48 markeder og har salgsselskaber i 8 lande, herunder Sverige, Norge, Danmark, Tyskland, Storbritannien, Italien, Japan og USA. Vores internationale aktiviteter bidrager væsentligt til virksomhedens økonomi, især gennem eksportmarkeder i Asien, Europa og Nordamerika. Produktionsmæssigt opererer vi i Grønland, Newfoundland (Atlantic Canada), Nova Scotia (Atlantic Canada), Cuxhaven i Europa og Chile."

Aktiviteterne i Newfoundland og Nova Scotia er primært baseret på snekrabber og bidrager positivt til indtjeningen. I Cuxhaven forarbejdes og pakkes stenbiderrogn og rejer, hvilket er nødvendigt for at opfylde kravene fra detail- og foodservicekunder i Europa. Denne aktivitet er vigtig for indtjeningen af grønlandske produkter, selvom stenbiderrognproduktionen samlet set er underskudsgivende."

- 4.9. Hvordan går det med projektet med fiskebure? Hvordan går det med arbejdet med forbedringsarbejdet med burene?

Svar:

Der henvises venligst til Naalakkersuisoq for fangst og fiskeri.

Med hensyn til oplysningerne om Kalaallit Airports Holding A/S har udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

5. Da udvalget var på budgetseminar i Qaqortoq blev udvalget gjort opmærksomt på, at der ingen vejbelysning er på lufthavnsvejen i Qaqortoq. Hvad er årsagen til dette?

Svar:

Der henvises venligst til Naalakkersuisoq for bolig og infrastruktur.

- 5.1. I forhold til Mittarfeqarfiit A/S ønsker udvalget at få oplyst, hvilke lufthavne og helikopterflyvepladser bidrager til Mittarfeqarfiits overskud på 42,4 mio. kr. og hvilke bidrager ikke?

Svar fra Greenland Airports:

"Greenland Airports Regional A/S varetager i dag den samlede infrastruktur omkring i alt 13 lufthavne og 46 helikopterpladser.

Følgende lufthavne bidrager til overskuddet:

- Nuuk
- Ilulissat
- Sisimiut
- Kangerlussuaq
- Narsarsuaq*

** Lufthavnen i Narsarsuaq bidrager ikke til overskuddet, hvis driften af Hotel Narsarsuaq medtages. I forhold til helikopterpladser så er der ingen, der bidrager til et overskud."*

- 5.2. Anser Naalakkersuisut cargo mellem Nuuk og Ilulissat som en mulighed for Air Greenland?

Svar:

Der henvises venligst til Naalakkersuisoq for Boliger og Infrastruktur.

- 5.3. Hvilke forventninger har Naalakkersuisut til at den nye lufthavnsstruktur kan bidrage til øget service og opgaveløsning i forhold til passagererne generelt. Kan man i den forbindelse forvente nye investeringer, der kan bidrage til at opgaven med passagerbefordring samlet kan få et løft også med bedre regularitet især på servicekontraktområdet?

Svar:

Der henvises venligst til Naalakkersuisoq for Boliger og Infrastruktur.

Med hensyn til oplysningerne om Royal Arctic Line har udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

6. Udvalget ønsker at få en grundig, men på overordnet niveau, en gennemgang af Arctic Umiak Lines situation?

Svar:

Notat om Arctic Umiak Line vedlægges dette brev.

- 6.1. Sker der overlap mellem Arctic Umiak Lines aktiviteter og Air Greenlands servicekontraktaktiviteter?

Svar fra Departementet for Infrastruktur:

"Vi har flere steder et tostrengt transportsystem, hvor vi både tilbyder borgerne mulighed for at sejle eller at flyve.

Det tostrengede transportsystem giver redundans, der sikrer stabilitet i borgernes transportmuligheder, da vejforholdene som bekendt kan være en stor udfordring i forbindelse med at rejse internt i landet."

Med hensyn til oplysningerne om Air Greenland har udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

7. På udvalgets orienteringsrejse på Færøerne blev det udtrykt, at det lokale Atlantic Airways har nytte af konkurrencen fra SAS. Hvordan har Air Greenland forberedt sig på konkurrence, når de nye lufthavne igangsættes?

Svar fra Air Greenland:

"Air Greenland har iværksat en række strategiske forberedelser for at imødegå den forventede konkurrence, når de nye lufthavne i Grønland åbner. Herunder kan nævnes den samlede fornyelse af flyflåden, indførsel af LEAN, fokus på udvidelse af hotelkapacitet, ny kommerciel organisation, træning og opkvalificering af personale, arbejde med overenskomster og bedre udnyttelse af ressourcer mv. Endelig fokuserer vi på alternative og nye indtjeningsmuligheder indenfor f.eks. SAR, opgaver for Forsvaret mv."

8. Under hovedkonto 10.98.02 Implementering af den nationale Digitaliseringsstrategi fremgår det, at der rapporteres årligt om fremdriften til Finans- og Skatteudvalget. Udvalget konstaterer, at der ikke er rapporteret til udvalget for 2023 eller 2024. Udvalget efterlyste ellers rapporteringen for 2023 i forbindelse med udvalgets behandling af Finanslovsforslaget for 2024, hvortil Naalakkersuisut oplyste, at afrapporteringen ville følge præsentationen af den nye Nationale Digitaliseringsstrategi, som kunne forventes godkendt primo oktober 2023.
 - 8.1. Udvalget efterlyser i denne forbindelse en afrapportering om fremdriften og status for arbejdet med implementering af den nationale Digitaliseringsstrategi.

Svar:

Digitaliseringsstyrelsen er blevet bedt om at lave en afsluttende afrapportering for digitaliseringsstrategien 2018-2021. Den fremsendes til udvalget når den foreligger.

- 8.2. Udvalget bemærker, at Digitaliseringsstrategien for 2023-2026 blev udsendt i offentlig høring medio 2023. Udvalget ønsker derfor at få oplyst, hvilken national Digitaliseringsstrategi Naalakkersuisut referer til som "Strategien for 2024-2028" under Hovedkonto 10.98.02 Implementering af den nationale Digitaliseringsstrategi i Finanslovsforslaget for 2025.

Svar:

Strategien afventer politisk godkendelse. En del af grunden til at den er forsinket er, at der f.eks. var behov for faglige inputs i forhold til brugen af kunstig intelligens. Forventningen er at strategien behandles politisk i oktober 2024.

- 8.3. Udvalget ønsker endeligt at få oplyst årsagen til, at den Nye Digitaliseringsstrategi ikke er blevet offentliggjort eller præsenteret for udvalget.

Svar:

Den afventer som nævnt foroven behandling i Naalakkersuisut inden den offentliggøres.

- 8.4. Hvilke planer har Naalakkersuisut mht. teknologisk opkvalificering og kompetenceudvikling af medarbejdere i det offentlige samt borgere generelt med henblik på øget effektivisering?

Svar:

Naalakkersuisut har under Formanden for Naalakkersuisut en afdeling for HR-Udvikling.

Afdelingen tilbyder løbende E-Learning og afholder fysiske kurser inden for brug af it-teknologi, for derved at kunne opkvalificere medarbejderne løbende med den teknologiske udvikling og opnå effektivisering.

Digitaliseringsstyrelsen har med tidligere strategis projekter; MitID, Offentlig Digital Post, NemKonto og Fælles Offentlig Digital Arkitektur haft fokus på systemlæring og -uddannelse. Det vil sige gennem konkrete projekter oplæres brugere. I nogle tilfælde f.eks. med overgang fra NemID til MitID blev undervisningsforløb tilbudt i samarbejde med kommunerne og undervisning til brugerne af NemKonto-systemet o.l.

I den kommende nationale Digitaliseringsstrategi er planen at udvikle en række kursusforløb særligt inden for cyber- og informationssikkerhed, men det fremgår også at alle digitaliseringsprojekter skal fokusere på kompetenceudvikling inden for projektet. På sigt er ambitionen at få et kursuskatalog indenfor Digitaliseringsstyrelsens ansvarsområder.

Opkvalificering og kompetenceudvikling af borgerne ligger dog uden for HR-U's og digitaliseringsstyrelsens portefølje, men indgår i helheden og i projekterne. Derudover er der uddannelsesinstitutioner og NGO'er som også indgår i opkvalificeringer af borgere.

- 8.5. Hvilke overvejelser har Naalakkersuisut gjort sig i forhold til borgerinddragelse - og oplysning i tråd med en øget indsats på digitaliseringsområdet i det offentlige?

Svar:

Digitaliseringsstyrelsen bruger borgerinddragelse i projektregi, dvs. tester løsninger på borger- og medarbejdergrupper. Et eksempel er relancering af sullissivik.gl hvor der blev holdt brugertest med borgere og ifm. Min Side-foranalyse, hvor borgere blev inddraget for at få viden om hvilke informationer de prioriterede at kunne tilgå selv via Min Side og ikke skulle kontakte en myndighed.

Ud over de offentlige høringer har Digitaliseringsstyrelsen et systematiseret samarbejde med kommuner og virksomheder. F.eks. besøgte styrelsen alle kommuner, og inviterede alle selvstyrejede virksomheder, IT-leverandører, banker og departementer/styrelser. Ifm. sidstnævnte var det dog ikke alle der ønskede at mødes.

Digitaliseringsstyrelsen har ifm. cyber- og informationssikkerhed en rådgivnings- og oplysningsforpligtelse. Det er svært at rekruttere til denne enhed, men afdelingen fik i august 2023 sin chef, og et år senere tæller afdelingen tre ud af de normeret fem medarbejdere (inkl. chefen). Det er med den seneste medarbejder en prioriteret opgave at arbejde med oplysningskampagner til borger. I den kommende Digitaliseringsstrategi er der også et projekt med udvikling af en hjemmeside som oplyser borgere, virksomheder og myndigheder om cyber- og informationssikkerhed.

I den kommende digitaliseringsstrategi ligger også et projekt om digital inklusion som fokuserer på at finde modeller til, hvordan der i udvikling af digitale løsninger kan tænkes borgere ind, hvis forudsætninger for at være digitale er udfordret. Det kan være borgere med ældre, hjemløse, borgere med mentale eller fysisk funktionssnedsættelser.

Sullissivik.gl er vigtigt sted for oplysning ift. Digitalisering. Her kan borgere og virksomheder få viden om mange forhold og forpligtelser for de myndigheder som benytter platformen. Ift. digitalisering kan både borgere og virksomheder få viden om NemKonto, MitID og Offentlig Digital Post.

I den kommende digitaliseringsstrategi er et projekt at undersøge brugeroplevelsen på sullissivik.gl men også det der kaldes brugerrejser inden for specifikke emne som f.eks. barselsregler, pension eller skilsmisse som kan kræve at man som borgere skal have kontakt til flere forskellige myndigheder.

9.Under 'Budgetstilling 2025' i de almindelige bemærkninger til FFL2025 henviser Naalakkersuisut til, at formålet er, at mindske udgiftsvæksten i den offentlige sektor ift. den private sektor og øge samfundets økonomiske holdbarhed. Desuden oplyses det, at loven fremmer, at samfundets økonomiske vækst primært sker inden for den private sektor frem for via øget offentligt forbrug. Udvalget ønsker til dette at få oplyst, hvordan Naalakkersuisut definerer 'den private sektor' i denne forbindelse.

Svar:

Naalakkersuisut definerer den private sektor som det modsætningsforhold til den offentlige sektor. Privat sektor består hovedsageligt af private virksomheder, som ikke er kontrolleret eller styret af den offentlige sektor. Der kan dog være gråzoner i forhold til selvstyrejede selskabers definition, men disse indgår i aktieselskabsloven.

Udvalget ønsker at Naalakkersuisoq gennemgår nye og ændrede tekstanmærkninger inden for Naalakkersuisoqs aktivitetsområder. Gennemgangen skal indeholde en beskrivelse af konsekvenserne af ændringen eller af optagelse af en ny. Gennemgangen skal endelig indeholde en begrundelse for, at der er brug for en tekstanmærkning.

Svar:

Der er ingen bemærkelsesværdige større ændringer. Der er en tekstanmærkning på konto 10.01.05. HR-Udvikling som forøger budgettet med 11 mio. kr. – men det er en centralisering af midler fra departementerne, som dækker lærlingepulje, sikkerhedsarbejde og rekrutteringsarbejde. Normeringerne i afdelingen er de samme. Før skulle disse midler opkræves i slutningen af året, nu ligger budgettet fast. Denne anmærkning er af teknisk karakter.

Udvalget ønsker at Naalakkersuisoq gennemgår de bevillingsmæssige ændringer for hovedkonti inden for Naalakkersuisoqs aktivitetsområder. Gennemgangen bør vedrøre hovedkonti for hvis bevillingsændringer ikke skyldes sædvanlige PL-regulering, eller bevillingsændringer der udelukkende vedrører ressortændringer.

Svar:

Der er ingen bemærkelsesværdige større ændringer.

- Der er en mindre tilpasning til under 80.000 kr. under Grønlands Repræsentation som vedr. husleje i 2025.
- Der ligger en forøgelse på 653.000 kr. på Inussuk til konkrete IT projekter.
- I forhold til udbytte fra aktieselskaber forventes en mindre ændring – idet det forventes at Air Greenland betaler 25 mio. kr. mere i udbytte i 2025. Men hele udbytte området skal revideres, da der er mange usikkerheder men også jf. aftalerne i forligskredsen.
- På konto 10.13.11 er der pt. 7 mio. kr. afsat i 2025 og det skyldes af midler til lufthavn byggerierne er snart disponeret færdigt til formålet. Budgettet er på 0 fra 2026.

I øvrigt kan jeg orientere, at analysen af de økonomiske forhold hos RAL bliver forelagt Naalakkersuisut inden for den nærmeste fremtid og efterfølgende vil den blive oversendt til udvalgets orientering.

Såfremt der er yderligere spørgsmål, står jeg til rådighed.

Med venlig hilsen

Formanden for Naalakkersuisut
Múte B. Egede

Naalakkersuisut

Formandens Departement

Postboks 970

3900 Nuuk

Notat omhandlende status vedr. Arctic Umiaq Line A/S (AUL)

Formandens departement har i mail af 6. september 2024 på vegne af Formanden for Naalakkersuisut i forbindelse med dennes samråd med Finans- og Skatteudvalget angående spørgsmål vedrørende de selvstyrejede selskaber anmodet om input til en kort besvarelse på følgende spørgsmål:

Udvalget følgende bemærkninger og spørgsmål:

- Udvalget ønsker at få en grundig, men på overordnet niveau, en gennemgang af Arctic Umiaq Lines situation? – Royal Arctic Line/AUL A/S

Dette notat fremhæver de centrale områder.

Økonomi

Omsætning

Den realiserede nettoomsætning i Arctic Umiaq Line er i perioden januar 2024 til juli 2024 DKK 18,4 mio. Det godkendte budget var for samme periode DKK 30,8 mio. Samme periode 2023 var nettoomsætningen på DKK 24,8 mio.

- Nettoomsætning: DKK 18,4 mio.
 - Budget: DKK 30,8 mio.
 - 2023: DKK 24,8 mio.
 - Delta budget vs realiseret: DKK -12,4 mio.

Hovedårsagen til omsætningsnedgangen skal findes i antallet af passagerer (pax) som i perioden januar 2024 til august 2024 er faldet med 40 % i forhold til 2023.

Antal pax i perioden januar 2024 – august 2024:

- Realiseret 5.502 pax
 - vs. 9.148 pax i samme periode 2023

Forklaringerne det til faldende pax-antal er følgende:

- 1) Lavere frekvens i højsæson (2 ugers frekvens mod 1 uges)
- 2) Højere billetpriser
- 3) Ud fra et politisk ønske tilkobling af yderligere havne anløb i Nanortalik og Uummannaq/Upernavik
- 4) Længere havne ophold i sejlplanen af hensyn til turisters mulighed for at opleve byerne.
Fjordsejls i Godshåbsfjorden samt mini cruises i Disko bugten og Syd Grønland

5) Øget konkurrence fra Air Greenland på indenlands transport af passagerer

Arctic Umiaq har i dag en servicekontrakt med Grønlands Selvstyre der udløber med udgangen af 2025 og som beløber sig til ca. DKK 8,4 mio. årligt.

Da Arctic Umiaq Line er et datterselskab i Royal Arctic Line vil et positivt såvel som negativt resultat i selskabet have en direkte påvirkning af det samlede resultat i Royal Arctic Lines koncernresultat.

Omkostninger

Følgende væsentlige omkostningsposter er yderligere blevet påvirket:

- Af- og nedskrivninger: De omfattende investeringer til ombygning af skibet i 2023 påvirker fremtidige afskrivninger i 2024 med DKK -2,8 mio.

Forventning til resultat for 2024

Der forventes ultimo august 2024 et årsresultat på DKK -18,1 mio. (underskud). Dette estimat har ikke ændret sig i løbet af august.

Tabel 1: 2023 resultatopgørelse sammenlignet med 2024 estimat*

Resultatopgørelse	2023	2024 est.	Kommentar
Nettoomsætning	52,600	44,000	Nedgang i omsætning fra billetter på 23%
Passagerrelaterede omkostninger	- 3,600	- 5,100	Stigning i tilkøb via bookingportal, offset 1-1 i omsætning
Skibsrelaterede omkostninger	- 21,800	- 23,000	Stabilt
Administrationsomkostninger	- 3,700	- 3,500	Stabilt
Personaleomkostninger	- 21,800	- 25,300	Udskiftning i direktion og generel lønstigning
EBITDA	1,700	- 12,900	
Af- og nedskrivninger	- 2,700	- 5,500	Afskrivninger på investeringer i ombygning af skibet
Finansielle poster	400	300	Stabilt
EBT	- 600	- 18,100	

**Inklusiv servicebidrag per nuværende aftale med Grønlands Selvstyre*

Løbende orientering

Medio juli blev Grønlands Selvstyres departement for boliger og infrastruktur samt Finansdepartementet på orienteret om AUL status på den negative udvikling i antal pax med et heraf forventet resultat på DKK -18,1 mio. i 2024 samt behovet for en ekstra bevilling til servicekontrakten.

Arctic Umiaq Line blev af Grønlands Selvstyre anmodet om en analyse indeholdende tre hovedscenarier:

- Afvikling af AUL efter Q4 2025 (nuværende servicekontrakt periodens udløb)*
- Forlængelse af servicekontrakten til Q4 2027*
- Forlængelse servicekontrakten til Q4 2029*

**genindførsel af ugentlige frekvens mellem ILU-QAQ fra 2025 – fremover. (dog med 5 x UUM-UPE anløb, et ønske fra politisk side)*

Beregning af de ønskede scenarier er efterfølgende udarbejdet og fremsendt til Departementet for Boliger og Infrastruktur samt Finansdepartementet.

Beregninger

Beregningerne viser, at med de kendte forudsætninger, herunder tilbagevenden til ugentlig sejlads og passagerprognoser, ser selskabet ind i vedvarende underskud med den nuværende størrelse af servicekontrakten.

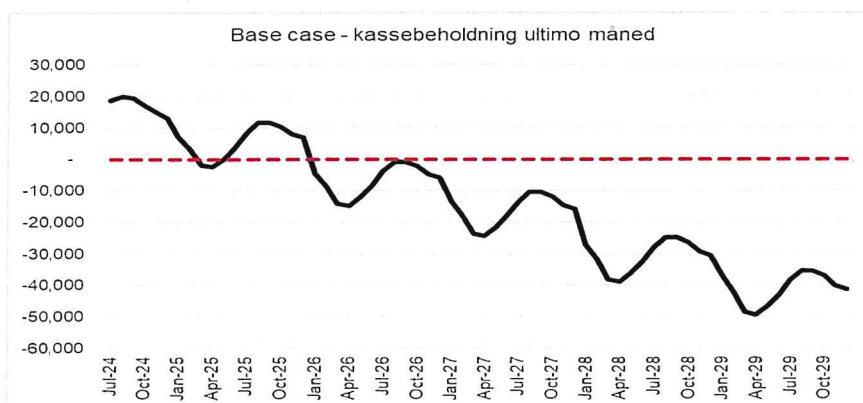
Det betyder, at jo længere periode, som driften ønskes fortsat jo større bliver behovet for en forøgelse af servicekontrakten.

Tabel 2: Omkostninger til servicekontrakt i de 3 scenarier

Drift indtil	Service kontrakt på nuværende vilkår	P&L neutralitetsstigning	Samlet omkostning
— mio. DKK —			
2029	52	69	121
2027	34	41	75
2025	17	18	35

Underskuddet fremkommer allerede i driften (over EBITDA), hvilket bevirker et kontinuert dræn på likviditeten, der forventes opbrugt ved udgangen af 2025 (se forecast af likviditet – graf).

Tabel 3: Likviditetsbeholdning ved uændret servicekontrakt (base case)

Oversigt over stigning i servicebidrag

For at sikre en drift, der sikrer, at selskabet er i stand til at betale sine løbende omkostninger samt undgå underskud, i de forskellige fremadskuende scenarier startende fra Q4 2024, så viser nedenstående tabel den krævede stigning i servicebidrag.

Tabellen illustrerer opbygningen af det total servicebidrag i de forskellige scenarier:

- **Nuværende:** Servicebidrag + pensionistrabat + inflation
- **P&L neutralitets effekt på servicebidrag:** Udgør effekten af at opfylde kravet om et positivt resultat på selskabets resultatopgørelse (EBT => DKK 0 mio.) fra 2025 til scenariets udløb

Tabel 4: Totalt servicebidrag for EBT $\geq$ 0 i de 3 scenarier

Total servicebidrag, NPV = 1 incl. 2024	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Base case						
Nuværende	8,410	8,530	8,651	8,774	8,899	9,025
P&L neutralitets effekt på servicebidrag	18,107	9,888	12,868	12,745	14,790	-
Base case, total	26,517	18,418	21,519	21,519	23,689	9,025
2027 case						
Nuværende	8,410	8,530	8,651	8,774		
P&L neutralitets effekt på servicebidrag	18,107	9,888	12,868	-		
Base case, total	26,517	18,418	21,519	8,774		
2025 case						
Nuværende	8,410	8,530				
P&L neutralitets effekt på servicebidrag	18,107	-				
Base case, total	26,517	8,530				

Andet

Arctic Umiaq Line A/S køber følgende ydelser hos Royal Arctic Line A/S

- Ship Management (bemanning, drift og vedligehold af skibet, hyrefregning, regnskabssupport, IT-support)

- Trosseføring (ved ankomst ved RAL havne for at håndtere trosser, bagage, affald etc, samme ydelse købes hos Pilersuisoq A/S ved havne opereret af disse)
- Erhvervsleje (leje af kontor og lager faciliteter i Nuuk)

Arctic Umiaq Line A/S, har i alt fem ansatte på kontoret i Nuuk, en direktør og fire administrative medarbejdere, der primært beskæftiger sig med billetsalg og agentkontakt.

Overlap på aktiviteter

- Nanortalik, byen er siden 2021 blevet serviceret af Air Greenland (helikopter) og Diskoline, begge med en servicekontrakt, i år i højsæsonen (juni, juli og august) er AUL kommet ind som tredje operatør. Dvs. Nanortalik by er i år blevet serviceret af tre operatører, alle med en servicekontrakt.
- Uummannaq, i højsæsonen juni, juli og august har AUL anløbet Uummanaq med en to ugers frekvens. Byen servicerer hele året af Air Greenland, på en servicekontrakt, shuttleservice fra Uummannaq til Qaarsuarsuit med helikopter.
- Derudover har der været overlap på aktiviteterne i Diskobugten og Sydgrønland, hvor Diskoline har en servicekontrakt for at besejle nogle byer og bygder i begge regioner.

Skulle der være behov for yderligere uddybning af ovenstående står vi naturligvis til Formandens departements rådighed.

Med venlig hilsen

Arctic Umiaq Line A/S

Taitsiannguaq Olsen

Adm. Direktør

Niels Clemensen

Bestyrelsesformand

Finans- og Skatteudvalget

**Under henvisning til udvalgets spørgsmål af 14. oktober
2024 J. nr.: 01.31.11-00024.**

**Besvarelse af Finans- og Skatteudvalgets skriftlige spørgsmål
til Naalakkersuisoq for Erhverv, Handel, Råstoffer,
Justitsområdet og Ligestilling vedr. Finanslovsforslaget for
2025.**

17-10-2024
Sagsnr 2024-6012.

Postboks 1601
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
E-mail: isiin@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Spørgsmål 1:

Opfølgning på Holdbarheds- og vækstplan II

*Med hensyn til Reformspor 2. Bæredygtig vækst og omstilling til en
flerstrengt økonomi*

- 1. Naalakkersuisut oplyser at turismen er et område, som både
rummer et betydeligt erhvervspotentiale for Grønland i fremtiden,
men som også kræver en betydelig indsats for at blive indfriet. Det
oplyses endvidere, at der 'her og nu' skal gennemføres en række
initiativer, bl.a. en overgangsstrategi for turismeområdet indtil
2024 samt en ny turismestrategi 2025-2035. Udvalget ønsker til
dette at få oplyst, hvordan disse initiativer skal finansieres.*

Besvarelse:

Initiativerne i overgangsstrategien for 2023-2024 er enten realiseret.
igangværende eller videreføres helt eller delvist i den kommende
turismesektorplan.

Arbejdet med turismesektorplanen udføres i et tæt samarbejde med de
øvrige departementer, der har bidraget med initiativer, der skal gavne
turismen. Derfor vil dele af initiativerne blive finansieret af
ressortområderne selv, ligesom flere af initiativerne i
overgangsstrategien er finansieret indenfor ressortområdernes egen
ramme.

Nogle af initiativerne vil delvist blive finansieret gennem grøn-vækst midler, som EU har øremærket til at understøtte bæredygtig udvikling frem til 2027. Grøn-vækst midlerne vil bl.a. blive benyttet til udviklingen af en Tourism Satellite Account.

Derudover vil initiativer vedrørende udvikling, forbedring eller oprettelse af mikroinfrastruktur blive finansieret af mikroinfrastrukturpuljen den danske regering har afsat i årene 2023-2026.

Sektorplanen sendes i offentlig høring i efteråret 2024. Der kan efter endt høringsperiode ske ændringer i forhold til initiativerne, ligesom kommende finanslove og deres prioriteringer vil påvirke fremdriften i de identificerede behov der er for udvikling. Dette gælder især større udgifter som etablering af infrastruktur.

Spørgsmål:

- 2. Iforlængelse af ovenstående bemærker udvalget, at der er behov for at sikre, at der sker udvikling indenfor turismeerhvervet. Udvalget ønsker at få oplyst, hvordan Naalakkersuisut agter at arbejde for, at skabe et investeringsklima, der tilskynder til bæredygtig værdiskabelse samt at tiltrække investeringer på området.*

Besvarelse:

For at imødekomme og udnytte potentialet fra turismesektoren, kræver det at det offentlige og erhvervslivet tilpasser sig og udvikler nye services og produkter, der både styrker turistoplevelsen og understøtter lokal økonomisk vækst.

Udviklingen af turismeområdet er nødvendig for at sikre en bæredygtig fremtid, hvor de lokale aktører er i stand til at drage fordel af turismens muligheder og skabe varige helårsarbejdspladser.

Det kræver bl.a. investeringer i uddannelse, infrastruktur og iværksætteri, så lokale virksomheder eller kommende virksomheder kan vokse og tilpasse sig nye markedsforhold. Samtidig skal der lægges vægt på at skabe bæredygtige løsninger, der både beskytter vores unikke natur og understøtter lokalsamfundets trivsel. Dette vil ikke kun styrke økonomien, men også bidrage til at gøre landet en endnu mere attraktiv destination for internationale besøgende.

De eksisterende finansieringsmuligheder investerer allerede i flere turismeaktiviteter, og det forventes at finansieringerne øges i takt med udbygningen af turismen.

Nalik Ventures og Danmarks Eksport- og Investeringsfond tilbyder langsigtet og tålmodig finansiering til turismevirksomhed.

Udover lånemulighederne er der også tilskudsmuligheder under erhvervsfremmelovgivningen, hvor der er muligheder for at søge om tilskud til bl.a. projekteringer.

Ydermere anbefaler Naalakkersuisut i den kommende sektorplan en ny produktudviklingspulje etableret med særlig fokus på risikovillig investering i produkter og projekter der spreder turismen.

Sektorplanen skal også sikre, at skatteforhold og vilkår analyseres med henblik på at skabe bedre betingelser for både den enkelte borger der ønsker at engagere sig i turismen på hel- eller deltid, men også for større projekter.

Det er Naalakkersuisuts overbevisning at klare rammebetingelser vil danne grobund for at udvikle flere og nye oplevelsesmuligheder, der vil være for turismeerhvervets virke fremadrettet.

Spørgsmål:

3, 4 og 5 er sendt retur til Finans- og Skatteudvalget efter aftale med udvalgssekretæren, da det ikke er Naalakkersuisoq for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestillings ansvarsområde.

Besvarelse: Ingen

Spørgsmål:

- 6. Naalakkersuisut udgav i oktober 2023 Redegørelse om erhvervsøkonomiske strategier med særlig fokus på bæredygtigt fiskeri, turisme, energi og grøn omstilling, øget selvfor- syning samt mineralområdet. Naalakkersuisut vil, i henhold til denne redegørelse, understøtte og opbygge CCS (Carbon Capture Storage) som erhvervsområde i Grønland, men at der på nuværende ikke er lavet beregninger, der viser præcist, hvad der skal til for at kunne etablere en økonomisk rentabel CCS-industri i Grønland. Udvalget ønsker at få oplyst, hvilke konkrete planer Naalakkersuisut har på dette område og hvornår det eventuelt kan forventes, at der vil være et økonomisk udbytte af CCS som erhvervsområde i Grønland.*

Besvarelse:

Indsatserne vedrørende CCS følger den offentliggjorte strategi fra 2023.

For at belyse det økonomiske potentiale i CCS-industrien er der ved at blive udarbejdet en business-case der skal belyse rentabilitet og bedst egnede selskabsstruktur for en eventuel industri. Business-casen forventes færdig og Naalakkersuisut i hænde ultimo 2024 til primo 2025. Sideløbende foretages der studier af egnede lokaliteter og en generel vidensopbygning om de geologiske forhold i forhold til den tekniske kapacitet. Der er planlagt at foretage en prøveinjektion af CO₂ i vulkanske bjergarter på Qeqertarsuaq, som en del af de nævnte studier, med efterfølgende monitorering af effekten. Disse undersøgelser pågår indtil udgangen af 2028 med flere underliggende studier, der skal verificere det umiddelbare potentiale. Det vil tidligst være muligt at kunne be- eller afkræfte en økonomisk rentabilitet ultimo 2027.

Et egentligt økonomisk udbytte kan ikke forventes før 2030.

For at sammenligne med CCS-industrien globalt, så er de første økonomisk rentable projekter med lagring af CO₂ først ved at etablere sig, efter en lang årrække af undersøgelser og etablering af infrastruktur.

Spørgsmål:

7. *Naalakkersuisut henviser til en redegørelse fra 2023 omhandlende erhvervsøkonomiske strategier. Naalakkersuisut nævner at der er en naturlig sammenhæng mellem nævnte redegørelse og reformspor 2. Udvalget ønsker en uddybning heraf, samt en udmelding om, hvad det næste skridt vil blive.*

Besvarelse:

Naalakkersuisut har som målsætning at arbejde for at sikre gode rammer for udvikling af flere erhvervspotentialer, med henblik på, at nye erhvervspotentialer kan bidrage positivt til den økonomiske udvikling. I den nuværende økonomiske situation, hvor fiskeriet er den overskyggende eksportsektor, er der behov for at udvikle flere sektorer for at reducere sårbarheden i Grønlands økonomi. På turismeområdet, er målsætningen at udvikle en erhvervssektor, som kan yde et væsentligt bidrag i en fremadrettet diversificeret økonomi.

I redegørelsen beskrives de initiativer der skal bidrage til en diversificering af økonomien. Der er tale om initiativer på tværs af ressortområder. Redegørelsens formål er dermed at skabe et samlet overblik over det igangværende arbejde. I redegørelsen fremgår de enkelte milepæle under hvert ressort.

Indenfor undertegnede's ressortansvar er der flere tiltag igang. Det er på EM2024/30 fremsat forslag om lempelser til mikrolånsordningen. Forslaget er en del af Naalakkersuisuts strategi om at styrke iværksættervirksomhed og generelt at deregulere og smidiggøre

lovgivningen på erhvervsområdet. Lempelserne består i, at flere typer virksomheder omfattes af loven samt at gæld til det offentlige, ikke længere forhindrer adgangen til lån. Der vil fortsat ske en samlet vurdering af projektansøgningens økonomi, men gæld skal ikke i sig selv stå i vejen for, at vi får skabt mulighed for nye erhvervsprojekter. Derudover er der fremsat forslag om turismelov samt en turismekoncessionslov. Der arbejdes med en 10 årig sektorplan for turismeudvikling og en strategi for erhvervsfremme og iværksætteri, der skal sikre at initiativer omkring erhvervsfremme og iværksætteri trækker i samme retning og understøtter udviklingen af erhvervslivet så ambitionerne nås. Der planlægges et lovprogram de kommende år, der opdaterer al lovgivningen på erhvervsområdet med henblik på at modernisere og deregulere de lovgivningsmæssige rammer. I foråret afsluttedes arbejdet med at opdatere lovene på råstofområdet. Også her var fokus at modernisere, deregulere og forenkle administrationen af området. Ved årsskiftet skal en ny mineralstrategi træde i kraft der aflyser den nugældende. Den nye strategi vil fortsætte arbejdet med at skabe attraktive rammer for udenlandske investeringer, markedsføre landets potentialer og løbende modernisere organiseringen af området.

Ved årsskiftet skal en ny mineralstrategi træde i kraft der aflyser den nugældende. Den nye strategi vil fortsætte arbejdet med at skabe attraktive rammer for udenlandske investeringer, markedsføre landets potentialer og løbende modernisere organiseringen af området. I strategien vil der være fokus på en bæredygtig udvikling af det grønlandske og globale samfund, blandt andet gennem styrkelse af internationale relationer specielt i relation til råstoffer af relevans for den grønne omstilling.

Spørgsmål:

8 og 9 er sendt retur til Finans- og Skatteudvalget efter aftale med udvalgssekretæren, da det ikke er Naalakkersuisoq for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestillings ansvarsområde.

Besvarelse: Ingen

Spørgsmål:

Tekstanmærkninger

Tekstanmærkningerne er medtaget i Finanslovsforslagets bilag 2. Tekstanmærkningerne har formelt set karakter af lovtekst, og der kan ved tekstanmærkning således søges gjort undtagelser eller tilføjelser til

øvrige lovgivning. Mestendels har tekstanmærkningerne karakter af bemyndigelser til Naalakkersuisut til at foretage konkrete økonomiske dispositioner til understøttelse af den økonomiske styring.

Udvalget ønsker at Naalakkersuisoq gennemgår nye og ændrede tekstanmærkninger inden for Naalakkersuisoqs aktivitetsområder. Gennemgangen skal indeholde en beskrivelse af konsekvenserne af ændringen eller af optagelse af en ny. Gennemgangen skal endelig indeholde en begrundelse for, at der er brug for en tekstanmærkning.

Besvarelse:

Der er ingen ændringer i tekstanmærkningerne fra FL2024 til FFL2025.

Spørgsmål:

Budgetbidrag:

Bevillingsændringer i FFL2025 i forhold til FL2024.

Udvalget ønsker at Naalakkersuisoq gennemgår de bevillingsmæssige ændringer for hovedkonti inden for Naalakkersuisoqs aktivitetsområder.

Gennemgangen bør vedrøre hovedkonti for hvis bevillingsændringer ikke skyldes sædvanlige PL-regulering, eller bevillingsændringer der ikke vedrører ressortændringer.

Besvarelse:

De bevillingsændringer der er i budgetbidrag FFL2025 i forhold til FL2024 er:

Finanslovskonto 67 01 12 Afdeling for Justitsområdet tilføres kr. 700.000 i FFL 2025 til menneskerettighedsbrud undersøges i forbindelse med Spiralsagen.

Finanslovskonto 67 03 06 Turismeudvikling og erhvervsfremme tilføres kr. 1.000.000 i FFL2025 til flere midler til erhvervsfremme og iværksætteri.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

Naaja H. Nathanielsen

Finans – skatteudvalget

Besvarelse af spørgsmål til indkaldelse til samråd (finans- og skatteudvalget) september 2024

13-09-2024
Sagsnr. 2024 - 17613
Akt nr. 24561075

Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Email: ikin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

1. **Det er indledningsvis udvalgets opfattelse, at folkeskoleområdet fylder meget lidt i selve Finanslovsforslaget. Dette på trods af, at Naalakkersuisut i Holdbarheds- og Vækstplan 2 nævner folkeskolen for at være et centralt fokusområde i reformspor 1, og trods det store behov for konkrete tiltag, som det fremgår af HVP2 samt Naalakkersuisuts uddannelsesstrategi. Udvalget ønsker, på baggrund af ovenstående, Naalakkersuisuts overordnede vurdering af, hvordan behovet for tiltag i folkeskolen skal ses afspejlet i de konkrete bevillinger på FFL2025 og i overslagsårene?**

Svar:

Naalakkersuisut har i Finanslovsforslaget for 2025 prioriteret midler til afdækning og indsamling af data, så der kan laves en grundig evaluering af kvaliteten i folkeskolen og af den dataindsamling der ligger til grund for udviklingsarbejdet i folkeskolen.

Dernæst vil der med udgangspunkt i denne evaluering og de anbefalinger der gives, blive udarbejdet en række anbefalinger for indsatsområder, samt en tids- og handleplan

Naalakkersuisut har i Finanslovsforslaget for 2025 prioriteret midler til implementeringen af indsatser fra den nationale handlingsplan for at afhjælpe ordblindhed, samt læse- og skrivevanskeligheder blandt børn, unge og voksne. Her er prioriteringen af midlerne vægтет til afprøvning af indsatserne i folkeskolen, da det er der indsatsen skal begynde.

Derudover har Naalakkersuisut tænkt sig at bruge midler, fra de 3 mio. fra Hovedkonto 20.11.71, som i Finanslov 2024 er øremærket til implementering af Uddannelsesstrategien 2024-2030 i 2024 til folkeskolen til følgende områder:

- Arbejdet med implementering af fjernundervisning,
- Forberedelse, planlægning og etablering af et grundskoleforløb for de 15-17-årige,
- Overflytning og forbedring af vejledningsindsatsen i folkeskolen,
- Kurser og opdatering af eksisterende administrationssystemer, så der kan trækkes valide data til brug for fraværsregistrering, frafaldsprocenter, samt trivsels- og sygefraværdsdata.
- Opkvalificering af skemalæggerne på alle landets folkeskoler, så der kan laves fleksible skemaer med mulighed for forskudt skolestart, samlæsning og bedre udnyttelse af lærerressourcerne.

Naalakkersuisut har via samarbejdet med Uddannelsesstyrelsen en løbende dialog om forbedring af kvaliteten af folkeskolen, og resultatet af den forestående evaluering vil derfor også give et grundlag for en nærmere vurdering af behov for ændrede prioriteringer i de fælles indsatser omkring folkeskolen.

1.1. *Hvad er årsagen til, at folkeskolen ikke er blevet prioriteret højere på finanslovsforslaget for 2025?*

Svar:

Der henvises til det anførte under besvarelse af spørgsmål nr. 1.

- 2. *Udvalget bemærker, at der er behov for uddannelser indenfor bl.a. fiskeri- og sundhedsområdet, samt at der med HVP2 og Naalakkersuisuts uddannelsesstrategi lægges op til en mere behovsstyret uddannelsesplanlægning. Ud fra hvilke behov agter Naalakkersuisut at omlægge uddannelsessystemet ud fra den fastsatte økonomiske ramme? Og hvilke økonomiske konsekvenser vil dette medføre?***

Svar:

Naalakkersuisuts planer for udviklingen af uddannelsessystemet tager udgangspunkt i og er beskrevet i Uddannelsesstrategien 2024-2030. Strategien angiver, sammen med Holdbarheds – og Vækstplan 2 samt uddannelsesplanen for hvert år pejlemærkerne for arbejdet med uddannelsessystemet fremadrettet. Derudover vil Naalakkersuisut selvfølgelig inddrage anbefalingerne fra det kommende Grønlands nationale uddannelsesråd, der er i gang med at skulle etableres.

- 2.1. *Hvordan agter Naalakkersuisut at gøre det mere attraktivt, at søge ind på uddannelser, målrettet til de strukturelle, grønlandske behov?***

Svar:

Naalakkersuisut har tænkt sig at bruge midler, fra de 3 mio. fra konto 20.11.71 som i Finanslov 2024 er øremærket til implementering af Uddannelsesstrategien 2024-2030 i 2024 til kampagner, der skal sætte fokus på uddannelsesmuligheder i hele samfundet, og især på de uddannelser, hvor vi allerede nu mangler arbejdskraft. Disse kampagner udfærdiges på en sådan måde, at det findes attraktivt at søge ind på disse uddannelser, og de grønlandske virksomheder samtidig kan vise hvor behovet for ansatte ligger.

- 2.2. *Hvilke planer har Naalakkersuisut for, uddannelsesmæssigt at opkvalificere personale, som allerede arbejder indenfor de erhverv, hvor der er arbejdskraftmangel?***

Svar:

Arbejdet med at opkvalificere arbejdskraften inden for de erhverv, der har arbejdskraftmangel, er allerede igangsat på det sociale område. Der er således lavet flere assistentuddannelser, blandt andet målrettet arbejdskraften på døgninstitutionerne.

Naalakkersuisut har derudover tænkt sig at bruge midler til at afdække hvilke erhverv dette ellers drejer sig om samt midler til arbejdet med opkvalificering samt udvikling af kurser. Disse midler er på Hovedkonto 20.11.71, som bruges til implementeringen af Uddannelsesstrategien 2024-2030 på Finanslovsforslaget for 2025.

2.3. HVP2 har et perspektiv frem mod 2050. Udvalget ønsker at på oplyst, hvordan Naalakkersuisuts kortsigtede tidsplan ser ud, herunder hvilke tiltag på uddannelsesområdet prioriteres først.

Svar:

Det er meget vigtigt for Naalakkersuisut at sikre, at alle uddannelsesmæssige tiltag som udgangspunkt funderes i HVP2 og Uddannelsesstrategien 2024-2030. Derfor planlægger vi at udarbejde dels en oversigt over de anbefalinger og mål, der er fastsat for alle hovedspor i disse to keredokumenter, dels en tids- og implementeringsplan til prioritering for de tiltag, der følger heraf, og efterfølgende estimerede budgetter og forventede udgifter, så der kan dannes et overblik over hvad de ønskede tiltag vil kræve af midler.

3. Det oplyses i Holdbarheds- og Vækstplan 2, at data viser, at drenge i mindre grad end piger, er i gang med en uddannelse to år efter endt folkeskole og at unge mænd er overrepræsentation af hvad angår ungdomskriminalitet og selvmord. Naalakkersuisut oplyser endvidere, at dette indikerer behovet for konkrete forebyggende og målrettede indsatser som, udover at sikre et psykisk godt helbred, vil øge sandsynligheden for uddannelsesparathed og motivation for at begynde på og gennemføre en ungdomsuddannelse.

3.1. Udvalget ønsker, på baggrund af ovenstående, at få oplyst, hvorfor der ikke allerede på Finanslovsforslaget for 2025 er afsat midler til initiativer, målrettet til disse drenge/unge mænd.

Svar:

Naalakkersuisut ønsker at bruge midler til arbejdet med problematikken omkring drenge/unge mænd fra Hovedkonto 20.11.71 i Finansloven 2024 og 2025. Midlerne ønskes brugt til kampagner der skal vække de drenge/unge mænds interesse for uddannelse og job, og til tiltag med en forbedret vejlednings- og rådgivningsindsats.

Derudover ønsker Naalakkersuisut at bruge midler samme sted fra til en selvmordsforebyggende indsats på de digitale platforme i samarbejde med blandt andet Politiet. Denne indsats kan opstartes i efteråret 2024, og tænkes udbygget i 2025.

Yderligere ønsker Naalakkersuisut at bruge midler fra denne allerede fastsatte pulje til en grundig afdækning af hvilke problematikker der er gældende for gruppen, således at der efterfølgende kan igangsættes konkrete tiltag for at hjælpe og støtte ud fra gruppens behov og udfordringer – eksempelvis bruge midler til arbejdet med at revidere uddannelserne og udvikle korte, kompetencegivende forløb til erhvervsuddannelserne.

Naalakkersuisut ønsker at afsætte midler til nye grundskoleforløb, blandt andet til udvikling af fag, der skal sikre livsduelighed, selvværd og bedre evne til at navigere i eget liv.

Derudover er der NGO/private initiativer som Mind Your Own Business og Siu Tsiu som allerede kører.

3.2. Udvalget ønsker at få oplyst, hvilke konkrete initiativer Naalakkersuisut agter at igangsætte med henblik på at få flere unge mænd igennem uddannelsessystemet.

Svar:

Der henvises til besvarelse af spørgsmål nr. 3.1.

4. Endeligt ønsker udvalget at få oplyst, hvordan Naalakkersuisut agter sikre, at der sker en hensigtsmæssig koordinering mellem HVP2, Naalakkersuisuts uddannelsesstrategi og de på finansloven afsatte bevillinger på uddannelsesområdet, samt at følge op på de konkrete initiativer, som igangsættes.

Svar:

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 2.

Tekstanmærkninger

Tekstanmærkningerne er medtaget i Finanslovsforslagets bilag 2. Tekstanmærkningerne har formelt set karakter af lovtekst, og der kan ved tekstanmærkning således søges gjort undtagelser eller tilføjelser til øvrig lovgivning. Mestendels har tekstanmærkningerne karakter af bemyndigelser til Naalakkersuisut til at foretage konkrete økonomiske dispositioner til understøttelse af den økonomiske styring.

Udvalget ønsker at Naalakkersuisoq gennemgår nye og ændrede tekstanmærkninger inden for Naalakkersuisoqs aktivitetsområder. Gennemgangen skal indeholde en beskrivelse af konsekvenserne af ændringen eller af optagelse af en ny. Gennemgangen skal endelig indeholde en begrundelse for, at der er brug for en tekstanmærkning.

Svar: Tekstanmærkninger

For det første skal det lige nævnes at der er sket en administrativ fejl i opdateringen af tekstanmærkningerne til ressortområde 40 i Finanslovsforslag 2025. De tilrettede tekstanmærkninger som Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke sendte til Departementet for Finanser og Skatter blev ikke indarbejdet i Finanslovsforslag 2025. Det drejer sig om benævnelse af tilrettelserne under bemærkningerne til tekstanmærkninger for Hovedkonto 40.02.01 Kollegieadministrationens Fælleskontor, Hovedkonto 40.02.03 Udlån og indfrielse af banklån, og Hovedkonto 40.10.06 Tilskud til drift af efterskoler i Grønland. Administrativt arbejdes der for at løse fejlen.

Under aktivitetsområde 30 er der foretaget følgende ændring **"Et evt. salg af både betalt via denne hovedkonto tilbageføres til denne konto"** til tekstanmærkningen nr. 4 for Hovedkonto 30.10.37 Landsdækkende døgninstitutioner for børn og unge, således tekstanmærkningen lyder på **"Naalakkersuisut bemyndiges til at godkende køb af både egnet til transport af institutionernes anbragte i det omfang sådanne anskaffelser må anses som naturligt hørende sammen med den almindelige driftsaktivitet. Et evt. salg af både betalt via denne hovedkonto tilbageføres til denne konto"**, ligeledes

er den selvsamme sætning også tilføjet til tekstanmærkning nr. 4 for Hovedkonto 30.13.41 Handicapinstitutioner således tekstanmærkningen lyder på **"Naalakkersuisut bemyndiges til at godkende køb af både egnet til transport af institutionernes anbragte i det omfang sådanne anskaffelser må anses som naturligt hørende sammen med den almindelige driftsaktivitet. Et evt. salg af både betalt via denne hovedkonto tilbageføres til denne konto."**

Under aktivitetsområde 40 er der foretaget følgende tilrettelser:

- Opdatering af referencer til love i tekstanmærkningerne for følgende hovedkonti;
 - Hovedkonto 40.02.01 Kollegieadministrationens Fælleskontor,
 - Hovedkonto 40.02.03 Udlån og indfrielse af banklån,
 - Hovedkonto 40.02.07 Særydelser, rejseudgifter, mm, institutionerne,
 - Hovedkonto 40.10.06 Tilskud til drift af efterskoler i Grønland,
 - Hovedkonto 40.91.14 Grønlands Maritime Skole,
 - Hovedkonto 40.91.16 Grønlands Handelskole Nuuk,
 - Hovedkonto 40.91.20 Socialpædagogisk Seminarium,
 - Hovedkonto 40.91.21 Levnedsmiddelskolen INULI,
 - Hovedkonto 40.91.23 Campus Kujalleq,
 - Hovedkonto 40.91.25 Brancheskolen for Sundhedsuddannelser,
 - Hovedkonto 40.91.31 Aktivitetsafhængige tilskud
- Ændring af optagelse af pilotaspiranter om året fra 4 til 6 under
 - Hovedkonto 40.02.03 Udlån og indfrielse af banklån.

Under aktivitetsområde 40 er der foretaget forhøjelse for følgende:

- Regulering af satserne i følgende hovedkonti;
 - Hovedkonto 40.02.06 Stipendier og børnetillæg,
 - Hovedkonto 40.10.06 Tilskud til drift af efterskoler i Grønland,
 - Hovedkonto 40.91.31 Aktivitetsafhængige Tilskud,
 - Hovedkonto 40.92.10 Folkehøjskoler

Budgetbidrag:

Bevillingsændringer i FFL2025 i forhold til FL2024.

Udvalget ønsker at Naalakkersuisoq gennemgår de bevillingsmæssige ændringer for hovedkonti inden for Naalakkersuisoqs aktivitetsområder.

Gennemgangen bør vedrøre hovedkonti for hvis bevillingsændringer ikke skyldes sædvanlige PL-regulering, eller bevillingsændringer der ikke skyldes ressortændringer.

Svar: Budgetbidrag

Under aktivitetsområde 30 er der foretaget en forhøjelse af bevillingen på Hovedkonto 30.10.45 Særlig indsats på børn- og ungeområdet på 7,5 mio.kr. for Forslag til Finanslov 2025 og for Budgetoverslag 2026, ligeledes er den også forhøjet med 3,75 mio.kr. for Budgetoverslag 2027 og Budgetoverslag 2028 som følge af forslaget om en forhøjelse af bevillingen til Tusaannga.

Under aktivitetsområde 40 er der foretaget følgende bevillingsændringer:

- 40.01.01 Dep. for Udd., Kultur, Idræt og Kirke - 111.000
- 40.01.03 Uddannelsesråd - 500.000
- 40.02.03 Udlån og indfrielse af banklån - 1.400.000
- 40.02.05 Afdrag på studielån + 700.000
- 40.02.06 Stipendier og børnetillæg - 1.000.000
- 40.10.12 Efterskole - 564.000
- 40.12.35 GUX Aasiaat +1.831.000
- 40.12.36 GUX Nuuk +1.031.000
- 40.40.01 Uddannelsesstyrelsen +2.853.000
- 40.91.14 Grønlands Maritime Skole + 4.000
- 40.91.16 Grønlands Handelskole, Nuuk - 8.000
- 40.91.20 Socialpædagogisk Seminarium - 106.000
- 40.91.21 Levnedsmiddelskolen, INUILI - 72.000
- 40.91.23 Campus Kujalleq +1.009.000
- 40.91.25 Brancheskolen for Sundhedsudd. - 70.000
- 40.91.27 Tech College Greenland + 795.000
- 40.91.31 Aktivitetsafhængige tilskud +4.483.200
- 40.92.13 Ilisimatusarfik +1.508.000
- 40.94.14 Tilskud til landsdækkende børne- og.. + 130.000
- 40.95.01 Andre tilskud til kultur - 123.000
- 40.97.03 Kirken i Grønland - 211.000

Med venlig hilsen

Aqqaluq B. Egede

Finans- og Skatteudvalget
Att. Formand Peter Olsen
/HER

Besvarelse af spørgsmål fra FU til FFL2025

Jeg har modtaget spørgsmål til FFL 2025 fra Inatsisartuts Finans og Skatteudvalg. Besvarelsen heraf fremgår nedenfor.

- 1. Naalakkersuisuts Holdbarheds- og Vækstplan 2 blev udgivet i november 2023, og der behandles en række emner under bl.a. fiskeriet. Et halvt år senere, ved forårssamlingen 2024, vedtog Inatsisartut Inatsisartutlov om Fiskeri. Udvalget ønsker at få oplyst, hvordan Naalakkersuisut agter at koordinere arbejdet med HVP 2 tilsvarende den nye lovgivning på fiskeriområdet.**

SVAR: Departementet for Fiskeri og Fangst har indhentet bidrag til besvarelse fra Departementet for Finanser og Skatter, der er resortansvarlig for holdbarheds- og vækstplan 2:

"Departementet for Finanser og Skatter og Departementet for Fiskeri og Fangst har en løbende dialog om opfølgning på centrale elementer i henholdsvis Holdbarheds- og Vækstplan 2 og på den nye fiskerilov samt arbejdet med at implementere dette. Herunder er der et samarbejde om beskrivelse af de økonomiske og eventuelle beskæftigelsesmæssige konsekvensvurderinger af tiltag, der følger af dette.

Selv om den vedtagne fiskerilov på nogle punkter afviger fra de beskrevne reformforslag i Holdbarheds- og Vækstplan 2, så er det et centralt, overordnet formål med både fiskeriloven og HVP2 at udvikle det kystnære fiskeri gennem bedre rammebetingelser for planlægning og finansiering af investeringer samt sprede ejerskabet i det havgående fiskeri for at få en mere balanceret udvikling i fiskeriet."

Det kan tilføjes, at ift. punkt 4.2.1.3 *Bedre rammer for indtjening i fiskeriet og afledte offentlige indtægter*, så er disse gennemført ved ikrafttræden af den nye fiskerilov 1. januar 2025 samt tilhørende bekendtgørelser, hvoraf der arbejdes på at flere vil træde i kraft sammen med fiskeriloven.

04-10-2024
Sags nr.: 2024 - 17356
Akt nr.: 24551480

Postboks 269
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 55
E-mail: apn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

lft. punkt. 4.2.1.4 *Ændret indhandlingspligt kan øge indtægter og skabe mere dynamisk arbejdsmarked*, så trådte generel indhandlingspligt for havgående hellefisk i Vestgrønland i kraft per 1. januar 2024 og en minimum 30% indhandlingspligt for rejefartøjer med egenproduktion træder i kraft med den nye fiskerilov efter en overgangsperiode på 5 år. Den nuværende er på 25 %.

2. Udvalget ønsker at få oplyst, hvad status er for de samfundsmæssige konsekvensberegninger, som der ved behandlingen af Forslag til Fiskerilov blev udtrykt behov for at få afklaret.

SVAR: De nødvendige konsekvensanalyser er leveret sammen med lovforslaget og til den efterfølgende behandling i Inatsisartut. Der udarbejdes dog økonomiske konsekvensanalyser i forbindelse arbejdet med revidering af relevante bekendtgørelser som udarbejdes som led i implementeringen af fiskeriloven.

Vedr. tekstanmærkninger

Den primære ændring i tekstanmærkninger vedrører hovedkonto 51.07.40, hvor området, hvortil der kan ydes 84% tilskud til joller (i stedet for 75%), er udvidet til også at inkludere Paamiut. Tidligere var det kun muligt at få forhøjet tilskud i Kommune Kujalleq.

Vedr. budgetbidrag

Bevillingen til hovedkonto 50.01.01 er forhøjet med 5,4 mio.kr. i forslag til finanslov 2025. Heraf vedrører 5 mio. kr. opfølgning på fiskeriloven og 400 t.kr. til stigende udgifter til hundevaccinationsprogrammet.

Med venlig hilsen

Kim Kielsen